

Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 27 Meán Fómhair 2017
(OR. en)

12442/17

**Comhad Idirinstitiúideach:
2017/0237 (COD)**

**TRANS 370
CODEC 1477
CONSOM 307**

TOGRA

ó:	Ard-Rúnaí an Choimisiúin Eorpaigh, arna shíniú ag Jordi AYET PUIGARNAU, Stiúrthóir
dáta a fuarthas:	27 Meán Fómhair 2017
chuig:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2017) 548 final
Ábhar:	Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid (athmhúnlú)

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo doiciméad COM(2017) 548 final ón gCoimisiún.

Faoi iamh: COM(2017) 548 final

AN COIMISIÚN
EORPACH

An Bhruiséil, 27.9.2017
COM(2017) 548 final

2017/0237 (COD)

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid

(athmhúnlú)

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

{SWD(2017) 317 final}

{SWD(2017) 318 final}

MEABHRÁN MÍNIÚCHÁIN

1. COMHTHÉACS AN TOGRA

1.1. Forais agus cuspóirí an togra

Is é is aidhm do Rialachán (CE) Uimh. 1371/2007 maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid¹ (an Rialachán) paisinéirí iarnróid san Aontas Eorpach a chosaint. Amhail paisinéirí aeir, paisinéirí iompair d'uisce, paisinéirí bus agus cóiste, tá cearta ag paisinéirí iarnróid a bhaineann le faisnéis, áirithintí agus ticéid, cúnamh, cúram agus cúiteamh i gcás moille nó cealú seirbhíse, cúnamh saor in aisce (do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe), cúiteamh i gcás tionóisce, córas láimhseála gearán atá inrochtana agus tapa, agus cur i bhfeidhm iomlán agus forfheidhmiú éifeachtach dhlí an Aontais ag comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe arna n-ainmniú ag na Ballstáit.

Sa Rialachán cuirtear leis an gcóras dlí idirnáisiúnta atá ann cheana (na rialacha combhionanna maidir leis an gConradh le haghaidh Iompar Idirnáisiúnta Paisinéirí agus Bagáiste d'Iarnród (CIV)²) agus leathnaítear a raon feidhme chun seirbhísí iarnróid intíre do phaisinéirí a chuimsiú.

I mbreithiúnas uaithi sa bhliain 2013³, rialaigh Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh (CBAE) nach gceadaítear gnóthais iarnróid, faoi Airteagal 17 den Rialachán mar atá sé i láthair na huaire, a dhíolmhú ó phaisinéirí a chúiteamh as moilleanna arb é *force majeure* is cúis leo. Déantar, ar an dóigh sin, idirdhealú idir iompar d'iarnród agus modhanna eile iompair.

Féadfaidh na Ballstáit na seirbhísí intíre seo a leanas a dhíolmhú ó chur i bhfeidhm an Rialacháin (cé is moite de cheanglais éigeantacha áirithe):

- seirbhísí fadachair, go dtí uastréimhse cúig bliana is féidir a athnuachan faoi dhó, i.e. go dtí 2024;
- seirbhísí uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha, go ceann tréimhse gan teorainn; agus
- seirbhísí a ndéantar codanna suntasacha díobh a oibriú lasmuigh den Aontas Eorpach, ar feadh tréimhse in-athnuaite cúig bliana (*de facto* gan aon teorainn ama).

Sa tuarascáil uaidh in 2013 ar chur i bhfeidhm an Rialacháin⁴, leag an Coimisiún béim ar réimsí áirithe a bhfuil deacrachtaí ag baint leo ar dheimhnigh measúnú tionchair iad in 2016/2017⁵. Tugtar a gcóir féin, sa togra seo, do chearta paisinéirí iarnróid a neartú agus don ualach ar ghnóthais iarnróid a laghdú, mar seo a leanas:

¹ Rialachán (CE) Uimh. 1371/2007 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Deireadh Fómhair 2007 maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid (IO L 315, 3.12. 2007, lch. 14).

² Iarscríbhinn A a ghabhann le Coinbhinsiún an 9 Bealtaine 1980 maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (COTIF), arna leasú leis an bPrótacal an 3 Meitheamh 1999 maidir le COTIF a mhodhnú (Prótacal 1999).

³ Cás C 509/11 *ÖBB-Personenverkehr*.

⁴ Tuarascáil ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir le cur i bhfeidhm Rialachán (CE) Uimh. 1371/2007 (COM(2013) 0587).

⁵ (SWD link to be added).

- Sa tuarascáil in 2013 ar chur i bhfeidhm agus i dtuarascáil in 2015 ar dhíolúintí⁶, sainaithníodh an **úsáid fhorleathan a bhaintear as díolúintí** mar bhac suntasach ar chur i bhfeidhm aonfhoirmeach an Rialacháin. Leis an togra cuirfear deireadh le díolúintí le haghaidh seirbhísí intíre fadachair faoi 2020. I gcás seirbhísí a oibrítear lasmuigh den Aontas Eorpach, ceanglófar ar na Ballstáit gan díolúintí ina leith a dheonú ach amháin más féidir leo a chruthú go ndéanfar na paisinéirí a chosaint go hiomchuí ina gcríoch. Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú i réigiúin trasteorann, beidh feidhm ag an Rialachán ina iomláine maidir le seirbhísí uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha a oibríonn thar theorainneacha.
- Leis an togra neartaítear **cearta daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe**. I gcás daoine faoi mhíchumas, comhlíonann sé Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas (UNCRPD)⁷. Ní féidir leis na Ballstáit soláthar cúnamh ná cúiteamh i leith damáiste do threalamh soghluaisteachta a dhíolmhú níos mó⁸. Ní mór faisnéis a chur ar fáil i bhformáidí inrochtana i gcomhréir leis na ceanglais a bheartaítear sa Gníomh Eorpach Inrochtaineachta⁹. Caithfear oiliúint dá réir a chur ar bhaill foirne iarrnóid.
- Ní thugtar i gcónaí faisnéis leordhóthanach do phaisinéirí nuair nach n-iompaíonn a dturas amach de réir mar a bhí beartaithe. Leis an togra táthar ag éileamh go dtabharfaí **faisnéis** bhunúsach dóibh maidir lena gcearta tráth a dhéantar an áirithint, e.g. í clóite ar an ticéad nó go leictreonach. Ní mór fógraí a chuireann paisinéirí ar an eolas maidir lena gcearta a chur in áiteanna feiceálacha sna stáisiúin agus ar bord traenach.
- Deimhníodh sa mheasúnú tionchair nach raibh ach líon teoranta **tréthicéad** ar fáil. Mar thoradh ar thicéid a dhíol le haghaidh codanna den turas agus le haghaidh sin amháin, ceadaítear do ghnóthais iarrnóid dul timpeall ar oibleagáidí a bhaineann le cúiteamh, athródú agus cúnamh. Trí bhíthin tréthicéid ar a gcuid seirbhísí féin, agus ar na seirbhísí sin amháin, a dhíol, coimeádann gníomhaithe móra an mhargaidh iontrálaithe nua nach féidir leo tréthurais a thairiscint as an margadh.
- Leis an togra cuirfear faisnéis níos cuimsithí maidir le tréthicéid ar fáil do phaisinéirí. I gcomhréir le *Treoirlínte léirmhíniúcheacha 2015*¹⁰ agus an Ceathrú Pacáiste Iarrnóid in 2016¹¹, caithfidh gnóthais iarrnóid agus díoltóirí ticéad iarracht a dhéanamh tréthicéid a thairiscint. Is gá dóibh a chruthú gur chuir siad na paisinéirí ar an eolas i gcás nach bhfuil feidhm ag a gcearta paisinéirí maidir leis an turas ina iomláine ach le codanna den turas agus leo sin amháin.
- Níl sé iomlán soiléir faoi láthair cén chaoi ar ceart do chomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe gearáin a láimhseáil agus ciallaíonn sé sin go mbíonn easpa **forfheidhmithe** ann. Ní urramaítear i gcónaí cearta paisinéirí. Leis an togra leagtar

⁶ COM(2015) 117.

⁷ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁸ Airteagail 19-25 den Rialachán.

⁹ Togra le haghaidh Treoir maidir le comhfhogasú dhlíthe, rialacháin agus fhorálacha riaracháin na mBallstát maidir le ceanglais inrochtaineachta le haghaidh táirgí agus seirbhísí (COM/2015/0615 final – 2015/0278 (COD)).

¹⁰ Teachtaireacht ón gCoimisiún, *Treoirlínte léirmhíniúcheacha maidir le Rialachán (CE) Uimh. 1371/2007* (IO C 220, 4.7.2015, lch. 1).

¹¹ Treoir (AE) 2016/2370 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2016 lena leasaítear Treoir 2012/34/AE maidir leis an margadh le haghaidh seirbhísí intíre iompair do phaisinéirí d'iarrnóid a oscailt agus maidir le rialachas an bhonneagair iarrnóid (IO L 352, 23.12.2016, lch. 1).

amach ar bhealach mionsonraithe an próiseas chun gearáin a láimhseáil agus na spriocanna ama. Ar an gcéad dul síos, ba cheart do phaisinéirí gearán a dhéanamh leis na hoibreoírí iarnróid agus ansin, más gá, le comhlacht um réiteach malartach díospóide (i gcomhréir le Treoir 2013/11/AE¹²) nó le comhlacht náisiúnta forfheidhmithe. Sonraítear sa togra freagrachtaí na gcomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe i gcásanna trasteorann agus ceanglaítear orthu comhoibriú le chéile go héifeachtach.

- Leis an togra tugtar isteach clásal ginearálta lena gcuirtear cosc ar chineál ar bith **idirdhealaithe**, e.g. bunaithe ar náisiúntacht, áit chónaithe, suíomh nó airgeadra íocaíochta. Ciallaíonn sé sin go mbeidh an t-iompar d'iarnród ag teacht le modhanna eile iompair. I gcás paisinéirí a bhraitheann gur sáraíodh a gcearta, is féidir leo dul i muinín comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe in ionad imeachtaí cúirte a thionscnamh faoi Airteagal 18 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.
- Toisc gur in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán atá na rialacha comhionanna **CIV** faoi láthair, féadfaidh fadhbanna comhsheasmhachta a bheith ann ar an ábhar nach féidir leasuithe ar CIV a léiriú gan athbhreithniú cuimsitheach ar an Rialachán. Ós rud é gur aontaigh an tAontas Eorpach don Choinbhinsiún maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (COTIF)¹³ in 2013, is comhalta anois é den Eagraíocht Idir-rialtasach um Iompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (OTIF) agus tá sé páirteach san obair atá ar siúl aici le CIV a athbhreithniú. Chun deimhneacht dhlíthiúil agus trédhearcacht a áirithiú, áfach, coinneofar an téacs in Iarscríbhinn I. Chun comhsheasmhacht le COTIF agus CIV a áirithiú, tugann an togra de chumhacht don Choimisiún Iarscríbhinn I a thabhairt cothrom le dáta chun leasuithe ar CIV a chur san áireamh.
- Faoin gCeathrú Pacáiste Iarnróid, ní mór do ghnóthais iarnróid **pleananna teagmhais** a tharraingt suas chun paisinéirí a chosaint agus chun cúnamh a thabhairt dóibh i gcás mórbhiseadh seirbhíse iompair. Ní bhaineann oibleagáidí den sórt sin leis na gníomhaithe eile. Chun an t-ualach ar ghnóthais iarnróid a laghdú, cuirfidh an togra oibleagáid ar bhainisteoirí stáisiúin agus ar bhainisteoirí bonneagair pleananna teagmhais a bheith acu chomh maith. I gcomhar leis na húdarais náisiúnta, déanfaidh na Ballstáit cinneadh maidir le mionsonraí agus comhordú na bpleananna mar shampla.
- Ag brath ar na rialacha náisiúnta is infheidhme, féadfaidh sé go mbeidh deacrachtaí ag gnóthais iarnróid sásamh a fháil ó thríú páirtí atá freagrach as moill. Leis an togra tugtar de chumhacht do ghnóthais iarnróid **cearta chun sásaimh** a úsáid, i gcomhréir leis an dlí is infheidhme, más locht nó faillí tríú páirtí is cúis le moill. Mar thoradh ar an mbeart, beidh ceart an phaisinéara iarnróid i gcomhréir le cearta an aerphaisinéara¹⁴.

¹² Treoir 2013/11/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Bealtaine 2013 maidir le réiteach malartach díospóide le haghaidh díospóidí tomhaltais agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2009/22/CE (IO L 165, 18.06.2013, lch. 63).

¹³ An Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Eagraíocht Idir-rialtasach um Iompar Idirnáisiúnta d'Iarnród maidir le hAontachas an Aontais Eorpaigh leis an gCoinbhinsiún maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (COTIF) an 9 Bealtaine 1980, arna leasú le Prótocal Vilnius an 3 Meitheamh 1999 (IO L 51, 23.2.2013, lch. 8);

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22013A0223\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22013A0223(01)&from=EN)

¹⁴ Airteagal 13 de Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Feabhra 2004 lena mbunaítear comhrialacha maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí i gcás nach

- Caithfidh gnóthais iarnróid paisinéirí a chúiteamh as moilleanna arb é *force majeure* is cúis leo. Sular thug Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh an rialú uathí in 2013, thuig na páirtithe leasmhara go coitianta go raibh clásal *force majeure* sa Rialachán lena ndéantar iompróirí a dhíolmhú ó chúiteamh. Tar éis an rialaithe, mheas gnóthais iarnróid go raibh idirdhealú á dhéanamh orthu le hais oibreoirí iompair eile a dtéann na díolúintí *force majeure* chun tairbhe dóibh.
- Ba é an tátal a baineadh sa mheasúnú tionchair nach raibh aon fhianaise láidir ann a léirigh gur cuireadh ualach mór eacnamaíoch ar ghnóthais iarnróid in éagmais clásal den sórt sin. Tá baol ann, áfach, go ndéanfar prionsabail na cothroime dlíthiúla agus na comhréireachta a shárú má tá ar na gnóthais iarnróid cúiteamh a íoc de dheasca cásanna nárbh iad ba chúis leo agus nach bhféadfaidís a chosc. Leis an togra, chun an srian ar chearta paisinéirí a theorannú agus chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú, tugtar isteach clásal *force majeure* a mbeidh feidhm leis i gcásanna fioreisceachtúla, agus sna cásanna sin amháin, arb iad drochdhálaí aimsire agus tubaistí nádúrtha is cúis leo¹⁵.

1.2. Comhsheasmhacht le forálacha beartais atá sa réimse beartais cheana

I bPáipéar Bán 2011 maidir le cúrsaí iompair¹⁶, leagadh béim ar an ngá atá le seirbhísí iarnróid do phaisinéirí atá ar ardchaighdeán, inrochtana agus ar féidir brath orthu agus le leanúnachas seirbhíse soghluaisteachta i gcás briseadh seirbhíse iompair. Iarradh ann freisin go soiléireofaí an reachtaíocht maidir le cearta paisinéirí agus go bhfeabhsófaí seirbhísí iompair do phaisinéirí aosta agus do phaisinéirí atá faoi mhíchumas nó a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

Leis an togra déantar seirbhísí iompair d'iarnród a ailíniú le gnéithe ginearálta den reachtaíocht maidir le cearta paisinéirí ar mhodhanna eile iompair, go háirithe neamhidirdhealú, pleanáil theagmhach, oiliúint maidir le míchumas, gearáin a láimhseáil agus forfheidhmiú. Cuirtear san áireamh ann sainiúlachtaí an iompair d'iarnród, trí ligean do na Ballstáit seirbhísí uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha a dhíolmhú ó fhorálacha áirithe mar shampla.

A bhúí le cearta treisithe, déanfar paisinéirí a chosaint sa mhargadh léirscaoilte atá beartaithe faoin gCeathrú Pacáiste Iarnróid.

Ina theannta sin, trí chlásal *force majeure* a thabhairt isteach, áiritheofar leis an togra comhsheasmhacht le reachtaíocht eile ón Aontas Eorpach, amhail reachtaíocht maidir le cearta paisinéirí ar mhodhanna eile iompair agus an Treoir maidir le Taisteal Láneagraithe¹⁷ a dhíolmhaíonn oibreoirí ó chúiteamh a íoc i gcás moilleanna de dheasca dálaí eisceachtúla.

gceadófar dóibh bordáil agus i gcás ina gcuirfear eitiltí ar ceal nó i gcás ina gcuirfear moill fhada orthu, agus lena n-aisghairtear Rialachán (CEE) Uimh. 295/91 (IO L 46, 17.2.2004, lch. 1).

¹⁵ Féach cuid 6 den mheasúnú tionchair.

¹⁶ *An Treochlár um Limistéar Iompair Eorpach Aonair – I dtreo córas iompair atá iomaíoch agus tíosach ar acmhainní* (COM/2011/0144 final).

¹⁷ Rialachán (AE) Uimh. 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 maidir le taisteal láneagraithe agus socrúithe taistil gaolmhara, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 90/314/CEE ón gComhairle (IO L 326, 11.12.2015, lch. 1).

1.3. Comhsheasmhacht le beartais eile de chuid an Aontais

Liostófar an Rialachán san Iarscríbhinn a ghabhann leis an Rialachán athbhreithnithe maidir le comhar ar mhaithe le cosaint tomhaltóirí¹⁸ lena leagtar amach íoschumhachtaí imscrúdúcháin agus forfheidhmiúcháin do lucht forfheidhmithe náisiúnta agus nósanna imeachta i gcomhair imscrúduithe agus forfheidhmithe i gcás ina bhfuil dhá Bhallstát ar a laghad i gceist. Táthar ag súil go neartóidh sé sin an forfheidhmiú trasteorann.

Tá cearta daoine faoi mhíchumas a neartú i gcomhréir leis an gCoinbhinsiún ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas (UNCRPD) agus le Straitéis Eorpach um Míchumas 2010-2020¹⁹. Ina theannta sin, tá tagairtí d'innrochtaineacht i dTreoir (AE) 2016/797 maidir le hidir-inoibritheacht an chórais iarnróid (athmhúnlú)²⁰. Beidh feidhm ag ceanglais an Ghnímh Eorpaigh maidir le hInrochtaineacht i dtaobh faisnéis innrochtana. Rachaidh innrochtaineacht níos fearr chun sochair do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe freisin.

Sa togra, déantar tagairtí do COTIF (rialacha comhionanna CIV) agus, ar an dóigh sin, leathnaítear rialacha an togra chun iompar intíre d'iarnród san Aontas Eorpach a chuimsiú. Ós comhaltaí den Eagraíocht Idir-rialtasach um Iompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (OTIF) iad, cuireann an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit rialacha CIV i bhfeidhm, glacann siad páirt i gcomhthionóil ghinearálta OTIF agus caitheann siad vóta maidir le hathbhreithnithe ar CIV.

2. BUNÚS DLÍ, COIMHDEACHT AGUS COMHRÉIREACHT

2.1. Bunús dlí

Is é Airteagal 91(1) den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, arb infheidhme an nós imeachta comhchinnteoireachta maidir leis, is bunús dlí leis an togra.

2.2. Coimhdeacht (maidir le hinniúlacht neamheisiach)

Tá gné thrasteorann ag baint leis an iompar d'iarnród agus, go deimhin, úsáideann daoine a bhfuil cónaí orthu i mBallstáit ar leith seirbhísí intíre Ballstáit eile. Toisc go gcuirtear an Rialachán i bhfeidhm agus go bhforfheidhmítear ar bhealaí difriúla é, cruthaítear éiginnteacht dhlíthiúil, lagaítear cearta paisinéirí agus déantar difear don iomaíochas idir oibreoirí iarnróid. Is le hidirghabháil chomhordaithe an Aontais Eorpaigh amháin a thabharfar aghaidh ar na saincheisteanna sin.

Leis an togra, áiríteofar leibhéil chomhchosúla cosanta do phaisinéirí ar fud an Aontais trí dhíolúintí náisiúnta a laghdú. A bhuí le rialacha níos stóinsithe, áiríteofar cothrom iomaíochta san earnáil iarnróid agus, ag an am céanna, comhchuibheofar cearta bunúsacha paisinéirí ar fud an Aontais Eorpaigh.

¹⁸ Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le comhar idir údaráis náisiúnta atá freagrach as dlíthe cosanta tomhaltóirí a fhorfheidhmiú (COM(2016) 283).

¹⁹ An Straitéis Eorpach um Míchumas 2010-2020: Tiomantas Athnuaite don Eoraip Saor ó Bhacainní, COM(2010) 636 final, 15.11.2010.

²⁰ IO L 138, 26.5.2016, lch. 44.

2.3. Comhréireacht

Comhlíonann an togra prionsabal na comhréireachta. Teorannaítear na costais bhreise don earnáil iarnróid agus d'údaráis náisiúnta do chostais atá riachtanach chun cur i bhfeidhm agus forfheidhmiú chearta na bpaisinéirí a fheabhsú. Mar thoradh ar laghdú ar an líon díolúintí agus, dá réir sin, ar ardú ar an gcúram, ar an gcúnamh agus ar an gcúiteamh a sholáthraítear, déantar na costais níos airde a chothromú *inter alia* trí bhíthin clásal *force majeure* a thabhairt isteach.

2.4. An rogha ionstraime

Toisc go bhfuil sé mar aidhm ag an togra seo Rialachán atá ann cheana a leasú, coimeádfar an ionstraim chéanna.

3. TORTHAÍ Ó MHEASTÓIREACHTAÍ *EX POST*, Ó CHOMHAIRLIÚCHÁIN LEIS NA PÁIRTITHE LEASMHARA AGUS Ó MHEASÚNUITHE TIONCHAIR

3.1. Meastóireachtaí *ex post*/seiceálacha oiriúnachta ar reachtaíocht atá ann cheana

Ní dhearnadh meastóireacht *ex post* ar leithligh le cois thuarascáil 2013. Leis an measúnú tionchair, deimhníodh torthaí na tuarascála agus, i gcás inar ghá, rinneadh iad a thabhairt cothrom le dáta.

3.2. Comhairliúcháin leis na páirtithe leasmhara

Don mheasúnú tionchair, úsáideadh bealaí éagsúla chun ionchur na bpáirtithe leasmhara a bhailiú, lena n-áirítear comhairliúchán poiblí oscailte agus comhairliúcháin spriocdhírthe déanta ag conraitheoir seachtrach. Lorgaíodh ionchur cáilíochtúil (tuairimí, dearcthaí, moltaí) agus faisnéis chainníochtúil (sonraí, staitisticí).

Ar na páirtithe leasmhara, bhí rannpháirtithe ó earnáil na tionsclaíochta, grúpaí a dhéanann ionadaíocht ar phaisinéirí/tomhaltóirí, ar dhaoine faoi mhíchumas agus ar dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, agus údaráis phoiblí, i.e. iad siúd a ndéanann an beartas difear dóibh, iad siúd a chuireann an beartas i bhfeidhm agus iad siúd ag a bhfuil leas dílsithe sa bheartas.

3.2.1. Comhairliúchán poiblí oscailte

Reáchtáladh an comhairliúchán poiblí oscailte idir Feabhra agus Bealtaine 2016 ar an suíomh gréasáin *Do ghuthsa san Eoraip*²¹ chun tuairimí na bpáirtithe leasmhara a bhailiú ar fhadhbanna a mheastar a bheith ann maidir leis an Rialachán, maille le réitigh fhéideartha agus an tionchar is dócha a bheadh acu. Fuarthas 190 freagra ó na catagóirí éagsúla freagróra: saoránaigh, comhlachais paisinéirí/tomhaltóirí, eagraíochtaí daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, údaráis phoiblí, gnóthais iarnróid, bainisteoirí bonneagair, díoltóir ticéad agus daoine eile.

²¹ https://ec.europa.eu/transport/content/stakeholder-consultation-regulation-ec-13712007-rail-passengers-rights-and-obligations_en

3.2.2. *Comhairliúcháin spriocdhírthe*

Sraith agallamh ceistneoirbhunaithe leis na páirtithe leasmhara éagsúla a bhí sna comhairliúcháin spriocdhírthe. Cuireadh tacar 13 chás-staidéar i dtoll a chéile agus úsáideadh na torthaí chun sainiú na faidhbe a bheachtú agus a shocrú. Ina theannta sin, ullmhaíodh 13 staidéar nach cás-staidéar iad chun sonraí breise a bhailiú.

3.2.3. *Anailís ar na torthaí i gcás na bpríomhfhadhbanna a sainaitníodh*

3.2.3.1. Feasacht agus faisnéis maidir le cearta paisinéirí

Rinne comhlachais paisinéirí agus tomhaltóirí gearán faoin leibhéal íseal feasachta atá ann maidir le cearta paisinéirí. As na heagraíochtaí do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, thug cúig cinn díobh (63 %) le fios nach raibh a ndóthain faisnéise faoina gcearta ag daoine faoi mhíchumas agus ag daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus d'iarr siad go gcuirfí faisnéis níos fearr ar fáil do phaisinéirí. Dhearbhaigh formhór na n-údarás poiblí go raibh leibhéal íseal feasachta ann agus fuair siad locht ar an leibhéal faisnéise a chuirtear ar fáil le linn turais. Bhí na gnóthais iarnróid den tuairim go dtugtar a ndóthain faisnéise do phaisinéirí.

3.2.3.2. Díolúintí

As na comhlachais paisinéirí agus tomhaltóirí, d'aontaigh seacht gcinn díobh (47 %) gur cheart níos lú díolúintí a bheith ann. Theastaigh ó roinnt eagraíochtaí do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe go gcuirfí deireadh le díolúintí ach ní raibh “aon tuairim” ina leith sin ag ceithre cinn de na heagraíochtaí (50 %). Bhí cónaidhmeanna tionscail agus gnóthais iarnróid i bhfabhar díolúintí.

3.2.3.3. Cúnamh do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

Rinne eagraíochtaí do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe gearán faoi chearta a mball a bheith as dáta agus faoi fhaisnéis easnamhach. Bhí na comhlachais paisinéirí agus tomhaltóirí den tuairim chéanna. Baineann na fadhbanna eile le rochtain ar stáisiúin agus ar rothstoc, le próisis chostasacha réamh-fhógra, le diúltú cúnamh a sholáthar agus le heaspa cúnamh a bheith ar fail ag tráthanna áirithe i rith an lae. Ba é an t-údar imní ba mhó a bhí ag na gnóthais iarnróid an mhí-úsáid a bhaintear as an gcúnamh do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, i.e. go n-úsáidtear an cúnamh sin mar sheirbhís “póirtéireachta” saor in aisce.

3.2.3.4. Cúraimí na gcomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe agus forfheidhmiú

Rinne saoránaigh, comhlachais paisinéirí agus tomhaltóirí, agus eagraíochtaí do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, rinne siad gearán go raibh na nósanna imeachta maidir le gearáin a láimhseáil easnamhach. D'iarr na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe an ról atá acu agus na cúraimí atá le cur i gcrích acu a shoiléiriú. Bhí na bainisteoirí bonneagair den tuairim nár cheart ach do ghnóthais iarnróid gearáin a láimhseáil. Níor aontaigh na cónaidhmeanna tionscail leis an moladh go neartófaí ról na gcomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe. Bhí siad siúd agus na bainisteoirí bonneagair i bhfabhar sprioc trí mhí a leagan síos chun gearáin a thaisceadh.

3.2.3.5. Ticéadú

D'iarr na comhlachais paisinéirí agus tomhaltóirí go ndéanfaí ceist na dtréthicéad a shoiléiriú. As na gnóthais iarnróid, bhí ocht gcinn díobh (73 %) den tuairim go raibh na coincheapa “iompróir” agus “nasc a chailleadh” doiléir ach, ag an am céanna, bhí seacht gcinn díobh (64 %) den tuairim go raibh an coincheap “tréthicéad” soiléir. Mheas comhlacht náisiúnta forfheidhmithe amháin gur fhág na *Treoirlínte léirmhínitheacha* ceist na dtréthicéad níos casta, ach níor aontaigh na cónaidhmeanna tionscail leis an tuairim sin.

3.2.3.6. Force majeure

Dhiúltaigh formhór na bhfreagróirí as measc na saoránach, na gcomhlachas paisinéirí agus tomhaltóirí agus na gcomhlachas do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, agus roinnt comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe clásal *force majeure* a thabhairt isteach. Bhí cónaidhmeanna tionscail agus gnóthais iarnróid i bhfabhar clásal den sórt sin, áfach, chun an t-iompar d'iarnród a chur i gcomhréir le modhanna eile iompair agus chun soiléire agus comhsheasmhacht dhlíthiúil a áirithiú. Léirigh comhairliúchán neamhfhoirmiúil leis na Ballstáit go raibh formhór díobh i bhfabhar clásal *force majeure*.

3.3. Bailiú agus úsáid saineolais

D'iarr an Coimisiún saineolas ó chonraitheoir seachtrach (Steer Davies Gleeve), bhailigh sé sonraí, d'ullmhaigh sé cás-staidéir agus chuir sé uirlis anailíseach ar fáil maidir leis an measúnú tionchair. Beidh an tuarascáil ar an staidéar ar fáil go poiblí a luaithe a fhorghníomhaíodh í.

3.4. Measúnú tionchair

Cuireadh an chéad tuarascáil ar an measúnú tionchair faoi bhráid an Bhoird um Ghrinnscrúdú Rialála an 18 Eanáir 2017. D'eisigh an Bord tuairim dhiúltach bunaithe ar easnaimh a bhain, go háirithe, leis an údar eacnamaíoch maidir le clásal *force majeure* a thabhairt isteach. Bhain saincheistanna eile le struchtúr agus inneachar na roghanna beartais, ionadaíocht ar thuairimí na bpáirtithe leasmhara, agus anailís ar na torthaí beartais agus comparáid eatarthu, go háirithe maidir le costas agus socrúithe faireacháin.

Tugadh aghaidh ar na heasnaimh mar seo a leanas: i bhfianaise an lín aird roghanna nach bhfuil nasctha, rinneadh na roghanna beartais a bhriseadh síos, bunaithe ar chur chuige seicheamhach lena ndéantar anailís ar na costais agus na buntáistí agus comparáid eatarthu agus lena roghnaítear cás tosaíochta beartais de réir téama. Is meascán de chásanna tosaíochta de réir na topaice aonair í an rogha thosaíochta dheiridh. Maidir le *force majeure*, léirigh an fhianaise fhíorthéoranta atá ar fáil gur mionfhadhb é ar an scála eacnamaíoch. Mar sin féin, tugadh aghaidh ar an gceist sa mheasúnú tionchair mar fhreagairt ar éileamh nach beag ó pháirtithe leasmhara na hearnála iarnróid agus ó na Ballstáit, chun a áirithiú go háirithe go n-urramófaí prionsabail na cothroime dlíthiúla agus na comhréireachta.

Cuireadh tuarascáil athbhreithnithe ar an measúnú tionchair faoi bhráid an Bhoird um Ghrinnscrúdú Rialála an 7 Aibreán 2017, tuarascáil ar chuir an Bord tuairim dhearfach in iúl ina leith an 12 Bealtaine 2017. Tá an tuarascáil deiridh, lena bhfreagraítear do mholtaí an Bhoird um Ghrinnscrúdú Rialála maidir le gnéithe áirithe a shoiléiriú a thuilleadh, á tíolacadh in éineacht leis an togra seo.

3.4.1. *Saincheisteanna a bhaineann leis an anailís eacnamaíoch*

Rinneadh na príomhchostais agus na príomhbhuntaistí eacnamaíocha agus sóisialta a ríomh go cainníochtúil de réir na sonraí a bhí ar fáil. Rinneadh na costais agus na buntaistí eile a mheas go cáilíochtúil. Rinneadh an glanluach sóisialta foriomlán a mheas ar bhonn leasanna coinbhleachta an dá phríomhpháirtí leasmhara: na paisinéirí agus an earnáil iarnróid. Scrúdaíodh tionchar na nithe seo a leanas ar chostais na ngnóthas iarnróid sa mheasúnú tionchair:

- (a) cúiteamh ar mhoilleanna;
- (b) cúnaimh do phaisinéirí i gcás briseadh seirbhíse/moilleanna; agus
- (c) oiliúint a chur ar bhaill foirne maidir le saincheisteanna a bhaineann le daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

Tá baint dhíreach idir costais agus leas paisinéirí, dá mhéad an cúiteamh ar mhoilleanna, is amhlaidh is fearr an leas paisinéirí cuir i gcás.

Déantar gach costas agus buntaiste a anailísiú thar thréimhse 15 bliana (2020–2035).

3.4.2. Anailís ar roghanna beartais de réir téama a dhealaíonn idir saincheisteanna móra agus saincheisteanna tánaisteacha

Saincheisteanna móra

Díolúintí		
Cás beartais A	Cás beartais B	Cás beartais C
<ul style="list-style-type: none"> Cealú díolúintí le haghaidh seirbhísí intíre fadachair a thabhairt chun tosaigh go 2020; Díolúintí a theorannú le haghaidh seirbhísí le tíortha nach Ballstáit den Aontas Eorpach iad 	<ul style="list-style-type: none"> Cealú díolúintí le haghaidh seirbhísí intíre fadachair a thabhairt chun tosaigh go 2020; Díolúintí a theorannú le haghaidh seirbhísí le tíortha nach Ballstáit den Aontas Eorpach iad; Díolúintí le haghaidh seirbhísí uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha trasteorann a chealú 	<ul style="list-style-type: none"> Cealú díolúintí le haghaidh seirbhísí intíre fadachair a thabhairt chun tosaigh go 2020; Díolúintí a theorannú le haghaidh seirbhísí le tíortha nach Ballstáit den Aontas Eorpach iad; Díolúintí le haghaidh seirbhísí uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha trasteorann a chealú; Díolúintí le haghaidh gach seirbhís uirbeach, fho-uirbeach agus réigiúnach a chealú

Roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair. Comhréiteach atá tomhaiste go cothrom é idir leasanna coinbhleachta paisinéirí agus gnóthais iarnróid trí chosaint paisinéirí a mhéadú gan ualach rómhór airgeadais a fhorchur ar an tionscal iarnróid (meastar go mbeidh méadú 0.13 % ar an gcostas foriomlán san earnáil iarnróid). Ualach rómhór a bheadh ann don earnáil iarnróid dá gcealófaí go hiomlán díolúintí le haghaidh seirbhísí uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha agus bheadh baol ann dá bharr go gcinneadh roinnt oibreoirí deireadh a chur le seirbhísí.

Infheidhmeacht cearta daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe maidir le gach seirbhís	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> Treoirínte chun cur i bhfeidhm cearta daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe a chur chun cinn 	<ul style="list-style-type: none"> Foráil reachtach maidir le cur i bhfeidhm cearta daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe

Roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair. A bhuí leis, is líonmhaire na buntáistí a bheadh ann do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus is beag ualach é do thionscal an iarnróid.

Faisnéis do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> Is féidir le gach duine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe rochtain a fháil ar fhaisnéis 	<ul style="list-style-type: none"> Is féidir le gach duine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe rochtain a fháil ar fhaisnéis turais Is féidir le gach duine a bhfuil a shoghluaisteacht

turais	laghdaithe rochtain a fháil ar fhaisnéis faoi chearta paisinéirí
--------	--

Roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair. Is cur chuige cuimsitheach é a rachaidh i ngleic le fadhb na faisnéise nach bhfuil inrochtana, ach nach bhfuil costais mhóra don earnáil iarnróid ag baint leis.

Cúnamh do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> Malartú dea-chleachtas i dtaobh oiliúint maidir le feasacht ar mhíchumas 	<ul style="list-style-type: none"> Oiliúint maidir le feasacht ar mhíchumas de dhíth ar bhaill foirne iarnróid

Ní ualach mór é don earnáil iarnróid oiliúint maidir le feasacht ar mhíchumas a chur ar fáil, agus gan i gceist ach méadú 0.31 % ar a costais fhoriomlána. Ar an ábhar sin, roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair.

Gearáin a láimhseáil	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> Treoirilínte don earnáil iarnróid 	<ul style="list-style-type: none"> Forálacha reachtacha (oibleagáidí nua ar bhainisteoirí stáisiúin agus ar bhainisteoirí bonneagair)

Roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair. Beidh ar an earnáil iarnróid próiseas atá soiléir agus mionsonraithe a leanúint chun gearáin a láimhseáil. Is fearr na modhanna a bheidh ag paisinéirí chun gearán a dhéanamh agus chun cúiteamh a lorg.

Tréthiceíd	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> Tréthiceád agus oibleagáidí ceangail a shainiú 	<ul style="list-style-type: none"> Tréthiceád agus oibleagáidí ceangail a shainiú; Gnóthais iarnróid agus díoltóirí ticéad a spreagadh chun tréthiceíd a dhíol aon uair is féidir é; beidh an dualgas cruthúnais ar na gnóthais agus na díoltóirí mura ndíoltar tréthiceád

Roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair. Is éard atá i gceist leis seo, ní hamháin tréthiceíd a shainmhíniú ach, ina theannta sin, gnóthais agus díoltóirí a spreagadh chun iad a thairiscint agus ceangal a chur orthu na paisinéirí a chur ar an eolas maidir lena gcearta.

Gearáin a láimhseáil agus forfheidhmiú ag comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> Tuairisc ag comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe ar a ngníomhaíochtaí 	<ul style="list-style-type: none"> Treoracha mionsonraithe ar an bpróiseas láimhseála gearán; Dualgas ar chomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe comhoibriú le chéile maidir le saincheisteanna trasteorann

Roghnaíodh Cás B mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair. Leis an rogha sin, soiléirítear ról agus freagrachtaí na gcomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe maidir le gearáin a láimhseáil agus maidir le comhoibriú, lena n-áirítear saincheisteanna trasteorann. Is fearr a bheidh an forfheidhmiú de thoradh socrúithe feabhsaithe oibre na gcomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe.

Force majeure	
Cás beartais A	Cás beartais B
<ul style="list-style-type: none"> • Clásal <i>force majeure</i> a thabhairt isteach in Airteagal 17 (cúiteamh); • <u>Sainmhíniú cúng ar <i>force majeure</i></u> 	<ul style="list-style-type: none"> • Clásal <i>force majeure</i> a thabhairt isteach in Airteagal 17 (cúiteamh); • <u>Sainmhíniú leathan ar <i>force majeure</i></u>

A bhuí le tabhairt isteach clásail *force majeure*, laghdófar an t-ualach airgeadais ar ghnóthais iarnróid. Ag an am céanna, laghdóidh sé ceart chun cúitimh na bpaisinéirí. Le Cás B, atá bunaithe ar shainmhíniú leathan ar *force majeure*, is mó an faoiseamh airgeadais a bheidh ann do na gnóthais iarnróid (EUR 1 299 milliún níos mó ná an cás bunlíne agus EUR 737 milliún níos mó ná Cás A). Leis an sainmhíniú cúng (Cás A), teorannófar an laghdú ar chearta paisinéirí ach, fós féin, laghdófar an t-ualach ar na gnóthais iarnróid i gcomparáid leis an gcás bunlíne.

Déantar an laghdú ar chearta paisinéirí a chúiteamh trí níos mó buntáistí a chur ar fáil do phaisinéirí, go háirithe trí laghdú ar dhíolúintí agus ar bhearta i leith daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, buntáistí a mheastar gur luach EUR 191 milliún a bheidh orthu. Ar an ábhar nach ndéanfaidh an clásal difear do na cearta ar chúnamh, ar chúram agus ar fhaisnéis, áiríteofar go mbeidh ardleibhéal cosanta do thomhaltóirí ann fós. D'fhéadfadh an t-ualach ar chomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe méadú de bheagán i gcásanna conspóideacha. A bhuí leis an sainmhíniú cúng ar *force majeure*, fágtar gur lú an tslí chun tátail éagsúla a bhaint as agus gur lú na hidirghabhálacha a bheidh ann dá bharr.

Ar an ábhar sin, roghnaíodh Cás A mar rogha thosaíochta sa mheasúnú tionchair óir áirithítear leis cothromaíocht chóir idir leas na bpaisinéirí agus tionscal an iarnróid. Cuirtear an t-ualach ar an ngnóthas iarnróid a chruthú go bhfuil *force majeure* ann.

Saincheisteanna tánaisteacha

Maidir le roinnt saincheisteanna tánaisteacha a bhaineann le faisnéis, neamh-idirdhealú, pleanáil theagmhasach CIV, an ceart chun sásaimh agus gearáin a láimhseáil ag gnóthais iarnróid, ní mholtar ach cás beartais amháin.

Faisnéis i gcomhair gach paisinéara
<ul style="list-style-type: none"> • Soláthraítear faisnéis maidir le cearta paisinéirí iarnróid maille leis an ticéad; • Soláthraítear faisnéis maidir le cearta paisinéirí sna stáisiúin agus ar bord traenach.

Neamh-idirdhealú
<ul style="list-style-type: none"> • Cosc a chur le hidirdhealú bunaithe ar náisiúntacht, suíomh nó airgeadra.

CIV
<ul style="list-style-type: none"> • Comhsheasmhacht idir an Rialachán agus rialacha COTIF/CIV

Trí shainchumhacht don Choimisiún a thabhairt isteach chun Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Rialachán a thabhairt cothrom le dáta chun leasuithe ar CIV a chur san áireamh, áiríteofar comhsheasmhacht idir an Rialachán agus CIV.

Pleanáil theagmhasach

- Baineann oibleagáidí leanúnachais seirbhíse agus oibleagáidí pleanála teagmhasaí le gníomhaithe eile nach gnóthais iarnróid iad

Cuirfear teorainn le costais na ngnóthas iarnróid a bhuí leis an gcomhroinnt dualgas le páirtithe leasmhara eile.

Ceart chun sásaimh

- An ceart chun sásaimh ó thríú páirtithe

Beidh rochtain níos éasca ag gnóthais iarnróid ar shásamh ó thríú páirtithe atá freagrach as moilleanna.

Gearáin a láimhseáil ag gnóthais iarnróid

- Spriocanna ama a shonrú do phaisinéirí chun gearán a thaisceadh

A bhuí le spriocanna ama chun gearán a thaisceadh, laghdófar costais mar ní bheidh gá le sonraí teagmhais a stóráil ar feadh tréimhse fada ama.

3.5. Cearta bunúsacha

Ceanglaítear le hAirteagal 38 den Chairt um Chearta Bunúsacha go n-áiritheoidh beartais an Aontais ardleibhéal cosanta do thomhaltóirí. Le hAirteagal 26 den Chart, éilítear go ndéanfar daoine faoi mhíchumas a lánpháirtiú agus ceanglaítear ar na Ballstáit bearta a dhéanamh chun a neamhspleáchas, a lánpháirtiú sóisialta agus gairmiúil agus a rannpháirtíocht i saol an phobail a áirithiú. Trí chearta paisinéirí iarnróid san Aontas Eorpach a neartú, ardófar an t-ardleibhéal cosanta do thomhaltóirí a thuilleadh.

4. IMPLEACHTAÍ BUISÉADACHA

Ní bheidh aon impleachtaí ag an togra maidir le buiséad an Aontais Eorpaigh.

5. EILIMINTÍ EILE

5.1. Pleananna cur chun feidhme, agus socruithe faireacháin, meastóireachta agus tuairiscithe

Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme agus ar éifeachtacht an tionscnaimh seo ar bhonn táscairí ar dhul chun cinn amhail líon na seirbhísí díolmhaithe, céatadán na mball foirne atá ag freastal ar chúrsaí oiliúna maidir le míchumas, líon na n-iarrataí ar chúnamh, comhlíonadh na gceanglas maidir le faisnéis, an líon tréthicéad a dhíoltar, an líon gearán a dhéantar agus líon na n-íocaíochtaí cúitimh. Cúig bliana tar éis theacht i bhfeidhm na reachtaíochta atá beartaithe, déanfaidh an Coimisiún meastóireacht ar ghnóthú na gcuspoirí.

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid

(athmhúnlú)

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ~~ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh~~ ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh , agus go háirithe Airteagal ~~71~~ 91 (1) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach ,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa²²,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún²³,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis ~~an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 251 den Chonradh, i bhfianaise an téacs chomhpháirtigh a ghlac an Coiste Idir réitigh an 31 Iúil 2007²⁴~~ an ngnáthnós imeachta reachtach ,

De bharr an méid seo a leanas:

²² IO C , , lch. .

²³ IO C , , lch. .

²⁴ ~~Tuairim ó Pharlaimint na hEorpa an 28 Meán Fómhair 2005 (IO C 227 E, 21.9.2006, lch. 490), Comhsheasamh ón gComhairle an 24 Iúil 2006 (IO C 289 E, 28.11.2006, lch. 1), Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an 18 Eanáir 2007 (gan foilsiú fós san Iris Oifigiúil), Rún Reachtach ó Pharlaimint na hEorpa an 25 Meán Fómhair 2007 agus Cinneadh ón gComhairle an 26 Meán Fómhair 2007.~~

↓ nua

- (1) Táthar chun roinnt leasuithe substaintiúla a dhéanamh ar Rialachán (CE) Uimh. 1371/2007 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁵. Ar mhaithe le soiléireacht, ba cheart an Rialachán sin a athmhúnlú.

↓ 1371/2007/CE aithris 1
(oiriúnaithe)

- (2) Faoi chuimsiú an chomhbheartais iompair, tá sé tábhachtach cearta úsáideoirí maidir le paisinéirí iarnróid a choimirciú i gcás paisinéirí iarnróid agus cáilíocht agus éifeachtúlacht na seirbhísí iarnróid do phaisinéirí a fheabhsú chun cuidiú le seair sciar an iompair d'iarnród i gcomparáid le modhanna eile iompair a mhéadú.

↓ 1371/2007/CE aithris 2
(oiriúnaithe)

~~Leagtar síos mar aidhm sa chumarsáid ón gCoimisiún dar teideal ‘Straitéis an Bheartais Tomhaltóirí 2002-2006’²⁶ ardleibhéal cosanta don tomhaltóir a bhaint amach i réimse an iompair i geomhréir le hAirteagal 153(2) den Chonradh.~~

↓ nua

- (3) D'ainneoin dul chun cinn nach beag maidir le tomhaltóirí a chosaint san Aontas, tá tuilleadh feabhsuithe fós le déanamh i dtaca le cearta paisinéirí iarnróid a chosaint.

↓ 1371/2007/CE aithris 3

- (4) Ós é an paisinéir iarnróid an páirtí is laige sa chonradh iompair, caithfear cearta na bpaisinéirí a choimirciú ina leith sin.

↓ nua

- (5) Trí na cearta céanna a dheonú do phaisinéirí iarnróid atá ar thurais idirnáisiúnta agus ar thurais intíre, ba cheart cur leis an leibhéal cosanta don tomhaltóir san Aontas, cothrom iomaíochta a áirithiú do ghnóthais iarnróid agus cearta ar leibhéal comhionann a ráthú do phaisinéirí.

²⁵ Rialachán (CE) Uimh. 1371/2007 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Deireadh Fómhair 2007 maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid (IO L 315, 3.12. 2007, lch. 14).

²⁶ ~~IO L 137, 8.6.2002, lch. 2.~~

- (6) Ní hionann carachtar seirbhísí iarnróid uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha do phaisinéirí agus carachtar seirbhísí fadachair. Dá bhrí sin, ba cheart cead a bheith ag na Ballstáit seirbhísí iarnróid uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha do phaisinéirí, nach seirbhísí trasteorann laistigh den Aontas iad, a dhíolmhú ó fhorálacha áirithe maidir le cearta paisinéirí.

↓ 1371/2007/CE aithris 24
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (7) Áirítear ar aidhmeanna an Rialacháin seo feabhas a chur ar sheirbhísí iarnróid do phaisinéirí san Aontas sa Chomhphobal. Dá bhrí sin, ~~ba chóir do~~ ba cheart na Ballstáit a bheith in ann díolúintí a dheonú le haghaidh seirbhísí i réigiúin ina bhfuil cuid shuntasach den tseirbhís á hoibriú lasmuigh den Aontas, ~~Chomhphobal~~ ⇒ ar choinníoll go ndéanfaí cearta paisinéirí ar leibhéal iomchuí a áirithiú ar an gcuid sin de na seirbhísí sin a sholáthraítear ar chríoch na mBallstát sin, i gcomhréir lena ndlí náisiúnta .

↓ nua

- (8) Níor cheart feidhm a bheith ag na díolúintí maidir leis na forálacha sin de chuid an Rialacháin seo lena n-éascaítear úsáid seirbhísí iarnróid do dhaoine faoi mhíchumas nó do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, áfach. Thairis sin, níor cheart feidhm a bheith ag díolúintí maidir leis na cearta atá ag daoine ar mian leo ticéid le haghaidh taistil d'iarnród a cheannach, é sin a dhéanamh gan aon deacracht mhíchuí, ná maidir leis na forálacha maidir le dliteanas gnóthas iarnróid i ndáil le paisinéirí agus a gcuid bagáiste, ná maidir leis an gceanglas árachas iomchuí a bheith ag gnóthais iarnróid, ná maidir leis an gceanglas go nglacfaidís bearta iomchuí chun sábháilteacht phearsanta na bpaisinéirí a áirithiú i stáisiúin traenach agus ar thraenacha agus chun riosca a bhainistiú.

↓ 1371/2007/CE aithris 4
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (9) ~~Folaítear~~ Cuimsítear le cearta na n-úsáideoirí chun seirbhísí iarnróid faisnéis a fháil maidir leis an tseirbhís roimh an turas agus lena linn. Aon uair is féidir, ba chóir cheart do ghnóthais iarnróid agus do dhíoltóirí ticéad an fhaisnéis sin a chur ar fáil roimh ré agus a luaithe is féidir. ⇒ Ba cheart an fhaisnéis sin a sholáthar i bhformáidí inrochtana le haghaidh daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

↓ 1371/2007/CE aithris 5
(oiriúnaithe)

- (10) Leagtar amach ceanglais mhionsonraithe maidir le soláthar faisnéise taistil a leagan amach sna sonraíochtaí teicniúla don idir-inoibritheacht (STIanna) dá dtagraítear i Rialachán (AE) Uimh. 454/2011 ón gCoimisiún²⁷ ~~dTreoir 2001/16/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 19 Márta 2001 maidir le hidir-inoibritheacht an ghnáthchórais iarnróid²⁸.~~

↓ 1371/2007/CE aithris 6
(oiriúnaithe)

- ~~(11) Le neartú ceart paisinéirí iarnróid ba chóir go gcuirfí cheart cur leis an gcóras dlí idirnáisiúnta atá ann maidir leis an ábhar seo agus a chuimsítear in Iarscríbhinn A — Rialacha comhionanna maidir leis an gConradh le haghaidh Iompar Idirnáisiúnta Paisinéirí agus Bagáiste d'Iarnród (CIV) a ghabhann le Coinbhinsiún an 9 Bealtaine 1980 maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (COTIF), arna mhodhnú le Prótacal an 3 Meitheamh 1999 lena modhnaítear an Coinbhinsiún maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (Prótacal 1999). Is inmhianaithe, áfach, raon feidhme an Rialacháin seo a leathnú ionas go gcosnófaí ní amháin paisinéirí idirnáisiúnta ach paisinéirí intíre chomh maith. An 23 Feabhra 2013, d'aontaigh an tAontas do COTIF.~~

↓ nua

- (12) I ndáil le díolachán ticéad le haghaidh iompar paisinéirí, ba cheart do na Ballstáit na bearta uile is gá a dhéanamh chun toirmeasc a chur ar idirdhealú ar bhonn náisiúntachta nó áit chónaithe, gan beann ar an bpaisinéir lena mbaineann a bheith i láthair, go buan nó ar bhonn sealadach, i mBallstát eile. Leis na bearta sin, ba cheart gach cineál idirdhealaithe cheilte a chumhdach a d'fhéadfadh an éifeacht chéanna a bheith aige, trí chritéir eile a chur i bhfeidhm, amhail áit chónaithe, suíomh fisiceach nó suíomh digiteach. I bhfianaise na forbartha ar ardáin ar líne a dhíolann ticéid iompair paisinéirí, ba cheart do na Ballstáit ard ar leith a thabhairt ar a áirithiú nach ndéantar aon idirdhealú le linn phróiseas na rochtana ar chomhéadain ar líne nó le linn ticéid a cheannach. Níor cheart bac a chur go huathoibríoch ar scéimeanna iompair a bhfuil taraifí sóisialta ina gcuid díobh, ar choinníoll go bhfuil siad comhréireach agus neamhspleách ar náisiúntacht na ndaoine lena mbaineann.

- (13) Tá impleachtaí ag an méadú ar an tóir ar an rothaíocht ar fud an Aontais don tsoghluaisteacht agus don turasoireacht ar an mórgóir. Le méadú ar an gcion módach

²⁷ Rialachán (AE) Uimh. 454/2011 ón gCoimisiún an 5 Bealtaine 2011 maidir leis an tsonraíocht theicniúil d'idir-inoibritheacht a bhaineann leis an bhfóchóras 'feidhmchláir teileamaitice i gcomhair seirbhísí paisinéirí' den chóras iarnróid tras-Eorpach (IO L 123, 12.5.2011, lch. 11).

²⁸ IO L 110, 20.4.2001, lch. 1. Treoir arna leasú go deireanach le Treoir 2007/32/CE ón gCoimisiún (IO L 141, 2.6.2007, lch. 63).

atá ag úsáid an iarnróid agus na rothaíochta, laghdaítear tionchar an iompair ar an gcomhshaol. Dá bhrí sin, ba cheart do ghnóthais iarnróid é a éascú a oiread agus is féidir turais rothaíochta agus turais traenach a dhéanamh le chéile, go háirithe trí iompar rothar ar bord traenacha a cheadú.

↓ 1371/2007/CE aithris 7
(oiriúnaithe)

- (14) Ba ~~cheart-chóir~~ do ghnóthais iarnróid ~~comhoibriú chun~~ aistriú paisinéirí iarnróid ó oibreoir go hoibreoir a éascú trí thréthicéid a chur ar fáil, aon uair is féidir.

↓ 1371/2007/CE aithris 8

~~Ba chóir soláthar faisnéise agus ticéad do phaisinéirí iarnróid a éascú trí chórais ríomhairithe a oiriúnú ar chomhshonraíocht.~~

↓ 1371/2007/CE aithris 9

~~Ba chóir cur chun feidhme na geóras faisnéise taistil agus áirithinte taistil a fhorfheidhmiú amach anseo i gcomhréir leis na STIanna.~~

↓ 1371/2007/CE aithris 10
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (15) ⇒ I bhfianaise Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas agus chun deiseanna taistil de bhus agus de chóiste atá inchomparáide leis na deiseanna atá ag saoránaigh eile a thabhairt do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, ba cheart rialacha a bhunú maidir le neamh-idirdhealú agus maidir le cúnaimh le linn a dturais. ~~Ba chóir do sheirbhísí iarnróid do phaisinéirí dul chun sochair do na saoránaigh i geoitinne. Dá bhrí sin, ba chóir go mbeadh deiseanna taistil d'iarnród atá inchomórtais leis na deiseanna atá ag saoránaigh eile ann do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe. Tá an ceart céanna chun saorghluaiseachta, chun saor-rogha agus chun neamh-idirdhealaithe ag daoine faoi mhíchumas agus ag daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, más cibé acu míchumas, aois nó aon toisc eile is cúis leis, ba chuis leis seo. Tá an ceart céanna chun saorghluaiseachta, chun saor-rogha agus chun neamh-idirdhealaithe ag daoine faoi mhíchumas agus ag daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus atá ag gach saoránach eile. Inter alia, ba cheart-chóir aird ar leith a thabhairt ar fhaisnéis a sholáthar do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe maidir le hinrochtaineacht seirbhísí iarnróid, le coinníollacha rochtana an ~~rothra~~ ☒ rothstoic ☒ agus leis na háiseanna ar bord. Chun an fhaisnéis is fearr faoi mhoilleanna a sholáthar do phaisinéirí a bhfuil mallachar céadfa orthu, ba ~~chóir~~ ☒ cheart ☒ córais amhairc agus inchloiste a úsáid, de réir mar is iomchuí. Ba ~~cheart-chóir go mbeadh~~ daoine faoi mhíchumas agus daoine~~

a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe a bheith in ann ticéid a cheannach ar an traein gan táilli breise. ⇒ Ba cheart oiliúint iomchuí a bheith ar na baill foirne le freastal ar riachtanais daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, go háirithe nuair atá cúnadh á thabhairt acu dóibh. Le coinníollacha combhionanna taistil a áirithiú, ba cheart cúnadh a thabhairt do na daoine sin ag stáisiúin agus ar bord traenach na huaireanta uile a oibrítear na traenacha agus ní ag uaireanta áirithe den lá amháin. ⇐

↓ 1371/2007/CE aithris 11
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (16) Ba ~~cheart-chóir~~ do ghnóthais iarnróid agus do bhainisteoirí stáisiúin aird a thabhairt ar riachtanais daoine faoi mhíchumas agus riachtanais daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, tríd an STI do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe a chomhlíonadh, ~~lena áirithiú~~, ☒ Chomh maith leis sin, ☒ i gcomhréir le rialacha soláthair phoiblí an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒, ⇒ go háirithe Treoir 2014/24/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁹, ba cheart ⇐ ~~go mbeidh~~ gach foirgneamh agus ~~rothra~~ ☒ rothstoc a dhéanamh ☒ inrochtana trí dheireadh a chur de réir a chéile le constaicí fisiceacha agus bacainní feidhmithe agus ábhar nua á fháil nó nuair a bheidh obair thógála nó mórobair athchóirithe ar siúl.

↓ 1371/2007/CE aithris 14
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (17) Is inmhianaithe go gcruthódh an Rialachán seo córas cúitimh do phaisinéirí i gcás moille a mbeadh baint aici le dliteanas an ghnóthais iarnróid, ar an mbonn céanna leis an gcóras idirnáisiúnta dá bhforáiltear le COTIF agus go háirithe le ~~foráilbhinn~~ ☒ rialacha combhionanna ☒ CIV a ghabhann leis maidir le cearta paisinéirí. ⇒ I gcás moill ar sheirbhís paisinéirí, ba cheart do ghnóthais iarnróid cúiteamh a thabhairt do phaisinéirí bunaithe ar chéatadán de phraghas an ticéid. ⇐

↓ 1371/2007/CE aithris 12
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (18) Ba ~~chóir~~ ☒ cheart ☒ ~~go mbeadh~~ gnóthais iarnróid ☒ a bheith ☒ faoi cheangal árachas a bheith acu, nó socrúithe coibhéiseacha a dhéanamh, in aghaidh a ndlitéanais i leith paisinéirí iarnróid i gcás tionóisce. ~~Ba chóir go ndéanfaí athbhreithniú ar iomhéid an árachais do ghnóthais iarnróid amach anseo.~~ ⇒ I gcás ina socródh na Ballstáit uasmhéid do dhamáistí cúiteacha as bás paisinéirí nó díobháil phearsanta do

²⁹ Treoir 2014/24/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2014 maidir le soláthar poiblí agus lena n-aisghairtear Treoir 2004/18/CE (IO L 94, 28.3.2014, lch. 65).

phaisinéirí, ba cheart an méid sin a bheith coibhéiseach, ar a laghad, leis an méid a leagtar amach i rialacha comhionanna CIV. ⇐

↓ 1371/2007/CE aithris 13
(oiriúnaithe)

- (19) ~~Ba chóir go dtabharfaidh~~ Le neartú na gceart chun cúitimh agus chun cúnaimh i gcás ~~ina mbeidh moill ar sheirbhís~~ moille , ~~ina gcaillfear nasc léi~~ nasc a chailleadh , nó ~~ina gcealófar í~~ cealú seirbhíse, ba cheart go dtabharfaí spreagadh níos láidre don mhargadh iompair paisinéirí d'iarnróid, rud a rachadh chun sochair do na paisinéirí.
-

↓ nua

- (20) I gcás moille, ba cheart roghanna iompair ar leanúint nó athródaithe ar choinniollacha iompair inchomparáide a chur ar fáil do na paisinéirí. Ba cheart riachtanais daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe a chur san áireamh ina leithéid sin de chás.
- (21) Níor cheart iallach a bheith ar ghnóthas iarnróid cúiteamh a íoc, áfach, más féidir leis a chruthú gur rí-dhrochaimsir nó mórthubaistí nádúrtha a chuirfeadh oibriú sábháilte na seirbhísí i mbaol ba chúis leis an moill. Ba cheart aon teagmhas den sórt sin a bheith ina mhatalang nádúrtha eisceachtúil, seachas gnáthaimsir an tséasúir a bheith ann, amhail stoirmeacha fómhair nó tuilte uirbeacha a tharlaíonn go tráthrialta de dheasca na dtaoidí nó leá sneachta. Ba cheart do ghnóthais iarnróid a chruthú nár fhéad siad an mhoill a thuar ná a chosc fiú dá ndéanfaí gach beart réasúnta.
- (22) I gcomhar le bainisteoirí bonneagair agus le gnóthais iarnróid, ba cheart do bhainisteoirí stáisiúin pleananna teagmhais a ullmhú chun an tionchar de dheasca mórbhriseadh ar sheirbhísí a íoslaghdú trí fhaisnéis iomchuí agus aire iomchuí a thabhairt do phaisinéirí atá sáinnithe.
- (23) Níor cheart srian a chur leis an Rialachán seo ar chearta na ggnóthas iarnróid cúiteamh a lorg ó aon duine, lena n-áirítear tríú páirtithe, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta infheidhme.
-

↓ 1371/2007/CE aithris 15

- (24) I gcás ina ~~ndéanaim~~ ndéanoidh Ballstát díolúine do ghnóthais iarnróid ó fhorálacha an Rialacháin seo, ba cheart dó ~~chóir go spreagadh sé~~ gnóthais iarnróid a spreagadh, i gcomhairle le heagraíochtaí a dhéanann ionadaíocht ar phaisinéirí, chun socrúithe a bhunú le haghaidh cúitimh agus cúnaimh i gcás mórbhriseadh ar sheirbhís iarnróid do phaisinéirí.

↓ 1371/2007/CE aithris 16

- (25) Is inmhianaithe freisin íospartaigh tionóiscte agus a gcleithiúnaithe a shaoradh ó inní ghearrthéarmach airgid sa tréimhse díreach tar éis na tionóisce.

↓ 1371/2007/CE aithris 17
(oiriúnaithe)

- (26) Is ar mhaithe le leas na bpaisinéirí iarnróid go nglacfaí bearta leordhóthanacha iomchuí , i gcomhaontú leis na húdaráis phoiblí, chun a slándáil phearsanta a áirithiú sna stáisiúin agus ar na traenacha.

↓ 1371/2007/CE aithris 18

- (27) Ba cheart ~~chóir go mbeadh~~ paisinéirí iarnróid a bheith in ann gearán a dhéanamh le haon ghnóthas iarnróid lena mbaineann a bheith i dtreis maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí a thugtar leis an Rialachán seo agus a bheith i dteideal freagra a fháil laistigh de thréimhse ~~réasúnach~~ réasúnta.

↓ 1371/2007/CE aithris 19
⇒ nua

- (28) Ba ~~cheart-chóir~~ do ghnóthais iarnróid ⇒ agus do bhainisteoirí stáisiúin ⇐ caighdeán cháilíochta seirbhíse do sheirbhísí iarnróid do phaisinéirí a shainiú, ⇒ a chur ar fáil don phobal, ⇐ a bhainistiú agus faireachán a dhéanamh orthu.

↓ 1371/2007/CE aithris 20

~~Ba chóir athbhreithniú a dhéanamh ar a bhfuil sa Rialachán seo a mhéid a bhaineann le méideanna airgid a choigeartú don bhoilsciú agus maidir le ceanglais cháilíochta na faisnéise agus na seirbhíse i bhfianaise na bhforbairtí ar an margadh agus i bhfianaise éifeachtaí an Rialachán seo ar cháilíocht na seirbhíse.~~

↓ nua

- (29) Chun ardleibhéal cosanta don tomhaltóir a choinneáil san iompar d'iarnród, ba cheart ceangal a bheith ar na Ballstáit comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe a ainmniú chun faireachán grinn a dhéanamh ar a chur chun feidhme agus an Rialachán seo a fhorfheidhmiú ar an leibhéal náisiúnta. Ba cheart na comhlachtaí sin a bheith in ann bearta forfheidhmiúcháin éagsúla a dhéanamh. Ba cheart paisinéirí a bheith in ann gearán a dhéanamh leis na comhlachtaí sin faoi sháruithe líomhnaithe ar an Rialachán

seo. Chun a áirithiú go láimhseálfar go sásúil na gearáin sin, ba cheart do na comhlachtaí comhoibriú le chéile freisin.

↓ 1371/2007/CE aithris 21
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (30) ⇒ Ba cheart próiseáil sonraí pearsanta a dhéanamh i gcomhréir le dlí an Aontais maidir le cosaint sonraí pearsanta, go háirithe ~~↔ Níor chóir don Rialachán seo dochar a dhéanamh do Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁰ Treoir 95/46/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Deireadh Fómhair 1995 maidir le daoine aonair a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin³¹.~~

↓ 1371/2007/CE aithris 22

- (31) Ba ~~cheart chóir~~ do na Ballstáit pionóis a leagan síos a bheidh infheidhme maidir le sárúithe ar an Rialachán seo agus a áirithiú go gcuirfear na pionóis sin i bhfeidhm. Ba ~~cheart chóir~~ do na pionóis sin a bheith éifeachtúil, comhréireach agus athchomhairleach agus d'fhéadfadh íocaíocht cúitimh leis an duine a bheadh i gceist a bheith san áireamh leo.

↓ 1371/2007/CE aithris 23
(oiriúnaithe)

- (32) ~~Ós rud é Ó tharla~~ nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an Rialacháin seo, eadhon iarnróid an ~~☒~~ Aontais ~~☒~~ ~~Chomhphobail~~ a fhorbairt agus cearta paisinéirí a thabhairt isteach, a ghnóthú go leordhóthanach agus gur fearr dá bhrí sin is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an ~~☒~~ Aontais ~~☒~~ ~~Chomhphobail~~, féadfaidh an ~~☒~~ tAontas ~~☒~~ ~~Chomhphobail~~ bearta a ghlacadh i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, ~~mar~~ a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ~~é~~. ~~I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta, mar a leagtar amach san Airteagal sin é, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a bhaint amach~~ ~~☒~~ I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú ~~☒~~.

³⁰ Rialachán (AE) Uimh. 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, agus lena n-aisghairtear Treoir 95/46/CE (An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí) (IO L 119, 4.5.2016, lch. 1).

³¹ IO L 281, 23.11.1995, lch. 31. Treoir arna leasú le Rialachán (CE) Uimh. 1882/2003 (IO L 284, 31.10.2003, lch. 1).

↓ nua

(33) Chun ardleibhéal cosanta don phaisinéir a áirithiú, ba cheart cumhacht a thabhairt don Choimisiún gníomhartha a ghlacadh, i gcomhréir le hAirteagal 290 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, chun leasú a dhéanamh ar Iarscríbhinn I, Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn III i ndáil le rialacha comhionanna CIV, i ndáil leis an íosmhéid faisnéise atá le cur ar fáil ag gnóthais iarnróid agus díoltóirí ticéad, agus i ndáil le híoschaighdeáin cháilíochta seirbhíse, agus chun na méideanna airgeadais dá dtagraítear sa Rialachán a choigeartú i bhfianaise an bhoilscithe. Tá sé tábhachtach, go háirithe, go rachadh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin iomchuí le linn a chuid oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear ar leibhéal na saineolaithe, agus go ndéanfar na comhairliúcháin sin i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach maidir le Reachtóireacht Níos Fearr an 13 Aibreán 2016³². Go sonrach, chun rannpháirtíocht chomhionann in ullmhú na ngníomhartha tarmligthe a áirithiú, gheobhaidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle na doiciméid uile ag an am céanna leis na saineolaithe sna Ballstáit, agus beidh rochtain chórasach ag a gcuid saineolaithe ar chruinnithe ghrúpaí saineolaithe an Choimisiúin a bheidh ag déileáil le hullmhú na ngníomhartha tarmligthe.

↓ 1371/2007/CE aithris 25
(oiriúnaithe)

~~D'fhéadfadh sé go mbeadh fadhbanna ag roinnt Ballstát forálacha an Rialacháin seo a chur i bhfeidhm ina n-iomlán ar theacht i bhfeidhm dó. Dá bhri sin, ba chóir go mbeadh na Ballstáit in ann díolúintí sealadacha a dhéanú ar chur i bhfeidhm fhorálacha an Rialacháin seo maidir le seirbhísí iarnróid intíre fadachair do phaisinéirí. Níor chóir go mbeadh feidhm ag an díolúine sealadach, áfach, ar fhorálacha an Rialacháin seo faoina bhfuil sé de cheart ag daoine faoi mhíchumas nó daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe rochtain a bheith acu ar thaisteal d'iarnród, ná ar fhorálacha an Rialacháin seo faoina bhfuil sé de cheart ag daoine ar mian leo ticéid le haghaidh taistil d'iarnród a cheannach, é sin a dhéanamh gan aon deacracht mhíchuí, ná ar na forálacha maidir le dliteanas gnóthas iarnróid i ndáil le paisinéirí agus a gcuid bagáiste, an ceanglas go mbeadh gnóthais árachaithe go leordhóthanach ná ar an gceanglas go nglacfaidh na gnóthais sin bearta leordhóthanacha chun sábháilteacht phearsanta na bpaisinéirí a áirithiú i stáisiúin traenach agus ar thraenacha agus chun príacail a bhainistiú.~~

↓ 1371/2007/CE aithris 26

~~Ní hionann carachtar seirbhísí iarnróid uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha do phaisinéirí agus carachtar seirbhísí fadachair. Dá bhri sin, cé is moite d'fhorálacha áirithe ar chóir feidhm a bheith acu maidir le gach seirbhís iarnróid do phaisinéirí ar fud an Chomhphobail, ba chóir go mbeadh na Ballstáit in ann díolúintí a dhéanú maidir le cur i bhfeidhm fhorálacha an Rialacháin seo ar sheirbhísí iarnróid uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha do phaisinéirí.~~

³² IO L 123, 12.5.2016, lch. 1.

↓ 1371/2007/CE aithris 27

~~Ba chóir na bearta is gá chun an Rialachán seo a chur chun feidhme a ghlacadh i geomhréir le Cinneadh 1999/468/CE ón gComhairle an 28 Meitheamh 1999 lena leagtar síos na rialacha mionsonraithe maidir le feidhmiú na geumhachtaí cur chun feidhme arna dtabhairt don Choimisiún³³.~~

↓ 1371/2007/CE aithris 28

~~Ba chóir, go háirithe, go mbeadh sé de chumhacht ag an gCoimisiún bearta cur chun feidhme a ghlacadh. Ó tharla go bhfuil raon feidhme ginearálta ag na bearta sin agus gur ceapadh iad le heilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo a leasú, nó lena fhorlíonadh le heilimintí nua neamhriachtanacha, caithfear iad a ghlacadh i geomhréir leis an nós imeachta lena ngabhann grinnserúdú agus dá bhforáiltear in Airteagal 5a de Chinneadh 1999/468/CE,~~

↓ nua

(34) Urramaíonn an Rialachán seo na cearta bunúsacha agus comhlíonann sé na prionsabail a aithnítear i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, go háirithe Airteagail 21, 26, 38 agus 47 maidir le cosc ar idirdhealú de chineál ar bith, lánpháirtíocht daoine faoi mhíchumas, ardleibhéal cosanta don tomhaltóir, agus an ceart chun leighis éifeachtaigh agus trialach córa, faoi seach. Ní mór do chúirteanna na mBallstát an Rialachán seo a chur i bhfeidhm ar bhealach atá comhsheasmhach leis na cearta agus leis na prionsabail sin,

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Caibidil I

Forálacha Ginearálta

Airteagal 1

Ábhar

³³ IO L 184, 17.7.1999, Ith. 23. Cinneadh arna leasú le Cinneadh 2006/512/CE (IO L 200, 22.7.2006, Ith. 11).

~~Bunaíonn~~ Bunaítear leis an Rialachán seo rialacha is infheidhme maidir leis an iompar d'iarnród i dtaca ~~maidir~~ leis na nithe seo a leanas:

~~(a) an fhaisnéis a bheidh le soláthar ag gnóthais iarnróid, conarthaí iompair a thabhairt i gcrích, ticéid a cisiúint agus Córas Ríomhairithe Faisnéise agus Áirithinte don Iompar d'Iarnród a chur chun feidhme,~~

↓ nua

(a) neamh-idirdhealú idir paisinéirí i ndáil le coinníollacha iompair;

↓ 1371/2007/CE

(b) dliteanas gnóthas iarnróid agus a n-oibleagáidí árachais i leith paisinéirí agus a gcuid bagáiste;

~~(c) oibleagáidí gnóthas iarnróid i leith paisinéirí i gcás moille,~~

↓ nua

(c) cearta na bpaisinéirí i gcás tionóisce a eascróidh as úsáid seirbhísí iarnróid agus is cúis le bás, le díobháil phearsanta nó le cailleadh a mbagáiste nó le damáiste dá mbagáiste;

(d) cearta na bpaisinéirí i gcás cealú nó moille;

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

⇒ nua

⇒ (e) an t-íosmhéid ⇐ faisnéise le cur ar fáil do phaisinéirí;

~~(f) eosaint~~ ⇒ neamh-idirdhealú ⇐ agus cúnadh ⇒ éigeantach ⇐ do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus atá ag taisteal d'iarnród;

(g) caighdeáin cháilíochta seirbhíse a shainiú agus faireachán a dhéanamh orthu agus na prícaí rioscaí do shlándáil phearsanta na bpaisinéirí a bhainistiú; agus

(h) gearáin a láimhseáil; agus

(i) rialacha ginearálta maidir le forfheidhmiú forghníomhú.

Airteagal 2

Raon feidhme

1. ~~Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir le gach aistear agus gach seirbhís turais agus seirbhísí iarnróid ar fud an Chomhphobail Aontais arna soláthar ag gnóthas iarnróid amháin nó níos mó ná gnóthas iarnróid amháin atá ceadúnaithe i gcomhréir le Treoir 2012/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁴ ~~Treoir 95/18/EC ón gComhairle an 19 Meitheamh 1995 maidir le ceadúnú gnóthas iarnróid³⁵.~~~~

~~2. Ní bheidh feidhm ag an Rialachán seo i leith gnóthas iarnróid agus seirbhísí taistil nach bhfuil ceadúnaithe faoi Threoir 95/18/CE.~~

~~3. Ar theacht i bhfeidhm don Rialachán seo beidh feidhm ag Airteagail 9, 11, 12, 19, 20(1) agus 26 maidir le gach seirbhís iarnróid do phaisinéirí ar fud an Chomhphobail~~

~~4. Cé is moite de na forálacha a leagtar amach i mír 3, féadfaidh Ballstát, díolúine a dheonú, ar bhonn trédheareach neamh-idirdhealaitheach, ó chur i bhfeidhm fhorálacha an Rialacháin seo maidir le seirbhísí iarnróid intíre do phaisinéirí ar feadh tréimhse nach faide ná 5 bliana, tréimhse a fhéadfar a athnuachan faoi dhó, ar feadh uastréimhse 5 bliana ar gach ócáid.~~

~~5. Cé is moite de na forálacha a leagtar amach i mír 3 den Airteagal seo, d'fhéadfaidh Ballstát seirbhísí iarnróid uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha do phaisinéirí a dhíolmhú ó chur i bhfeidhm fhorálacha an Rialacháin seo. Chun idirdhealú a dhéanamh idir seirbhísí iarnróid uirbeacha, seirbhísí fo-uirbeacha agus seirbhísí réigiúnacha do phaisinéirí, cuirfidh na Ballstáit na sainmhínte i bhfeidhm atá le fáil i dTreoir 91/440/CEE ón gComhairle an 29 Iúil 1991 maidir le forbairt iarnróid an Chomhphobail³⁶. Agus na sainmhínte sin á geur i bhfeidhm, tabharfaidh na Ballstáit aird ar na critéir seo a leanas: fad, minicíocht seirbhísí, líon stadanna seiceadta, rothra a mbaintear úsáid as, seáimeanna ticéadaithe, luaineacht sa líon paisinéirí ag buaic amanna agus ag amanna seachbhuaice, cóid agus amhláir traenacha.~~

~~6. Ar feadh uastréimhse 5 bliana, féadfaidh Ballstát, ar bhonn trédheareach neamh-idirdhealaitheach, díolúine, a fhéadfar a athnuachan, a dheonú ó chur i bhfeidhm fhorálacha an Rialacháin seo ar sheirbhísí nó ar thurais áirithe mar go ndéantar cuid shuntasach den tseirbhís iarnróid do phaisinéirí, lena n-áirítear ar a laghad stad seiceadta amháin i stáisiún, a oibriú lasmuigh den Chomhphobal.~~

~~7. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoi dhíolúintí a dheonaítear de bhun mhír 4, mhír 5 agus mhír 6. Rachaidh an Coimisiún i mbun gníomhaíochta iomchuí má mheastar nach bhfuil díolúine den sórt sin i gcomhréir le forálacha an Airteagail seo. Tráth nach déanaí ná 3 Nollaig 2014 cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi dhíolúintí a dheonaítear de bhun mhír 4, mhír 5 agus mhír 6 faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus faoi bhráid na Comhairle.~~

³⁴ IO L 343, 14.12.2012, lch. 32.

³⁵ ~~IO L 143, 27.6.1995, lch. 70. Treoir arna leasú go deireanach le Treoir 2004/49/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 164, 30.4.2004, lch. 44).~~

³⁶ ~~IO L 237, 24.8.1991, lch. 25. Treoir arna leasú go deireanach le Treoir 2006/103/CE (IO L 363, 20.12.2006, lch. 344).~~

↓ nua

2. Faoi réir mhír 4, féadfaidh na Ballstáit na seirbhísí seo a leanas a dhíolmhú ó chur i bhfeidhm an Rialacháin seo:
 - (a) seirbhísí iarnróid uirbeacha, fo-uirbeacha agus réigiúnacha do phaisinéirí dá dtagraítear i dTreoir 2012/34/AE, ach amháin seirbhísí trasteorann laistigh den Aontas;
 - (b) seirbhísí iarnróid idirnáisiúnta do phaisinéirí a n-oibrítear cuid shuntasach díobh, lena n-áirítear aon stad stáisiúin sceidealta amháin ar a laghad, lasmuigh den Aontas, ar choinníoll go n-áirithítear go hiomchuí cearta na bpaisinéirí faoin dlí náisiúnta ábhartha ar chríoch an Bhallstáit atá ag deonú na díolúine.
3. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoi dhíolúintí arna ndeonú de bhun phointe (a) agus phointe (b) de mhír 2, agus faoi iomchuibheas a ndlí náisiúnta ar a gcríoch chun críocha phointe (b) de mhír 2.
4. Beidh feidhm ag Airteagail 5, 10, 11 agus 25 agus ag Caibidil V maidir le gach seirbhís iarnróid do phaisinéirí dá dtagraítear i mír 1, lena n-áirítear seirbhísí arna ndíolmhú i gcomhréir le pointe (a) agus pointe (b) de mhír 2.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

⇒ nua

Airteagal 3

Sainmhínithe

Chun críocha an Rialacháin seo beidh feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

- (1) ~~ciallaíonn "gnóthas iarnróid" gnóthas iarnróid mar a shainmhínítear in Airteagal 2 3(1) de Threoir 2001/14/CE³⁷ 2012/34/AE; é, agus aon ghnóthas poiblí nó príobháideach eile arb í a ghníomhaíocht iompar carraí agus/nó paisinéirí d'iarnród a sholáthar ar chuntar nach foláir don ghnóthas tarraingt a áirithiú; áirítear leis sin freisin gnóthais nach soláthraíonn ach tarraingt;~~
- (2) ~~ciallaíonn "iompróir" an gnóthas iarnróid conarthach a bhfuil an conradh iompair tugtha i gcrích ag an bpaisinéir leis nó sraith de ghnóthais iarnróid atá faoi dhliteanas ar bhonn an chonartha sin;~~
- (3) ~~ciallaíonn "iompróir ionadach" gnóthas iarnróid nach bhfuil conradh iompair tugtha i gcrích aige leis an bpaisinéir ach ar chuir gnóthas iarnróid is páirtí sa chonradh de chúram air, go hiomlán nó go páirteach, an t-iompar d'iarnród a fheidhmiú;~~

³⁷ Treoir 2001/14/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2001 maidir le toilleadh bonneagair iarnróid a leithroinnt agus muirir ar úsáid bonneagair a ghearradh (IO L 75, 15.3.2001, lch. 29). Treoir arna leasú go deireanach le Treoir 2004/49/CE.

- (42) ciallaíonn "bainisteoir bonneagair" ⇒ bainisteoir bonneagair ⇐ ~~aon chomhlacht nó aon ghnóthas atá freagrach go háirithe as bonneagar iarnróid, nó cuid de, mar a shainmhínítear le hAirteagal in Airteagal 3 de Threoir 91/440/EEC 2012/34/AE é, a bhunú agus a chothabháil, lena féidir a áireamh freisin bainistiú chórais rialúcháin agus shábháilteachta an bhonneagair; féadfar feidhmeanna an bhainisteora bonneagair maidir le gréasán nó cuid de ghréasán a chionroinnt ar chomhlachtaí éagsúla nó ar ghnóthais éagsúla;~~
- (53) ciallaíonn "bainisteoir stáisiúin" eintiteas eagraíochtúil i mBallstát, ar cuireadh de fhreagracht air stáisiúin iarnróid a bhainistiú agus a fhéadfaidh a bheith ina bhainisteoir bonneagair;
- (64) ciallaíonn "tionscnóir turas" eagraí nó miondíoltóir, seachas gnóthas iarnróid, de réir bhrí Airteagal 23, pointe (2)(8) agus pointe (3) (9) de Threoir 90/314/CEE³⁸ (AE) 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁹;
- (75) ciallaíonn "díoltóir ticéad" aon mhiondíoltóir seirbhísí iompair d'iarnród, a thugann conarthaí iompair i gcrích agus a dhíolann ticéid thar ceann ~~gnóthas gnóthais~~ iarnróid nó ar a chuntas féin;
- (86) ciallaíonn "conradh iompair" conradh iompair ar luaíocht nó saor in aisce idir gnóthas iarnróid nó díoltóir ticéad agus an paisinéir chun seirbhís iompair amháin nó níos mó ná seirbhís iompair amháin a sholáthar;
- (97) ciallaíonn "áirithint" údarú, ar pháipéar nó i bhfoirm leictreonach, a thugann teidlíocht chun iompair faoi réir socruithe iompair ~~ph~~earsantaithe arna ndeimhniú roimh ré;
- (108) ciallaíonn "tréthicéad" ticéad nó ticéid a fhreagraíonn do chonradh iompair ~~☒~~ aonair ~~☒~~ do sheirbhísí iarnróid leanúnacha arna n-oibriú ag gnóthas iarnróid amháin nó níos mó ná gnóthas iarnróid amháin;

↓ nua

- (9) ciallaíonn "seirbhís" seirbhís iompair iarnróid do phaisinéirí a oibrítear idir stáisiúin traenach nó stadanna traenach de réir amchláir;
- (10) ciallaíonn "turas" iompar paisinéara idir stáisiún an imeachta agus stáisiún an teachta faoi chonradh iompair aonair;

³⁸ ~~Treoir 90/314/CEE ón gComhairle an 13 Meitheamh 1990 maidir le taisteal lánegraithe, saoire lánegraithe agus turais lánegraithe (IO L 158, 23.6.1990, Ich. 59).~~

³⁹ Treoir (AE) Uimh. 2015/2302 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 maidir le taisteal lánegraithe agus socruithe taistil gaolmhara, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 90/314/CEE ón gComhairle (IO L 326, 11.12.2015, Ich. 1).

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

(11) ciallaíonn "☒ seirbhísí iarnróid intíre do phaisinéirí ☒ ~~seirbhís paisinéara d'iarnród intíre~~" seirbhís iarnróid do phaisinéirí nach dtrasnaíonn aon teorainn ar bith de chuid Ballstáit;

⇒ (12) ciallaíonn "seirbhís iarnróid idirnáisiúnta do phaisinéirí" seirbhísí iarnróid idirnáisiúnta do phaisinéirí mar a shainmhínítear in Airteagal 3(5) de Threoir 2012/34/AE; ⇐

(~~12~~13) ciallaíonn "moill" an difríocht ☒ ama ☒ idir am sroichte sceidealta an paisinéara i gcomhréir leis an amchlár foilsithe agus am iarbhír nó ionchais a theachta shroichte nó a sroichte ☒ chuig stáisiún an chinn scríbe chríochnaithigh ☒;

(~~13~~14) ciallaíonn "pas taistil" nó "ticéad séasúir" ticéad do líon neamhtheoranta ☒ turas ☒ ~~taisteal~~ a thugann cead taisteal d'iarnród don sealbhóir údaraithe ar bhealach faoi leith nó ar líonra faoi leith le linn tréimhse sonraithe;

↓ nua

(15) ciallaíonn "nasc a chailleadh" cás ina gcaillfidh an paisinéir seirbhís amháin nó níos mó le linn turais de thoradh moill ar sheirbhís amháin nó níos mó roimhe sin nó de thoradh cealú seirbhíse amháin nó níos mó roimhe sin;

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

~~(14) ciallaíonn "Córas Ríomhairithe Faisnéise agus Áirithinte don Iompar d'Iarnród (CRFAII)" córas ríomhairithe ina bhfuil faisnéis maidir leis na seirbhísí iarnróid arna dtairiseint ag gnóthais iarnróid; folóidh an fhaisnéis arna stóráil i CRFAII faisnéis maidir leis na nithe seo a leanas:~~

~~(a) sceidil agus amchlár sheirbhísí paisinéara;~~

~~(b) fáil ar shuíocháin ar sheirbhísí paisinéara;~~

~~(c) táillí agus coinníollacha speisialta;~~

~~(d) inrochtaineacht na dtraenacha do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe;~~

~~(e) áiseanna lenar féidir áirithintí a dhéanamh nó ticéid nó tréitheicéid a cisiúint a mhéid a chuirfead na háiseanna sin uile nó roinnt díobh ar fáil d'úsáideoirí;~~

(~~15~~16) ciallaíonn "duine faoi mhíchumas" ~~nó~~ ☒ agus ☒ "duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a shoghluaisteacht laghdaithe" aon duine a ~~bhfuil a shoghluaisteacht nó a shoghluaisteacht laghdaithe nuair a bhíonn córas iompair á úsáid aige nó aici de bharr~~

~~☒~~ ar a bhfuil mallachar fisiceach, meabhrach, intleachta nó céadfach, buan nó sealadach, ~~☒~~ ~~le~~ ~~an~~ ~~mhíchumais~~ ~~choirp~~ (míchumas céadfach nó gluaisluaile, buan nó sealadach), ~~de bharr míchumais nó mallachair intleachta, de bharr éis mhíchumais ar bith eile~~ ⇒ a d'fhéadfadh, ar idirghníomhú le bacainní éagsúla dó, bac a chur air úsáid iomlán agus éifeachtach a bhaint as córacha iompair ar bhonn comhionann le paisinéirí eile ⇐ nó ~~de bharr~~ ☒ a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe le linn córacha iompair a úsáid dó de thoradh a ☒ aoise, agus ar gá aird iomchuí a thabhairt air nó uirthi agus an tseirbhís a chuirtear ar fáil do na paisinéirí uile a oiriúnú dá riachtanais speisialta;

~~(1617)~~ ciallaíonn "Coinníollacha Ginearálta Iompair" coinníollacha an ~~iompra~~ ☒ ghnóthais iarnróid ☒ i bhfoirm coinníollacha ginearálta nó taraifí atá infheidhme go dleathach i ngach Ballstát agus a thagann chun bheith ina gcuid dhílis den chonradh iompair nuair a thugtar i gcrích é;

~~(1718)~~ ciallaíonn "feithicil" mótarfheithicil nó leantóir a iompraítear tráth iompar na bpaisinéirí;

↓ nua

(19) ciallaíonn "rialacha comhionanna CIV" na rialacha comhionanna maidir leis an gConradh le haghaidh Iompar Idirnáisiúnta Paisinéirí agus Bagáiste d'Iarnród (CIV) a leagtar amach in Iarscríbhinn A a ghabhann leis an gCoinbhinsiún maidir le hIompar Idirnáisiúnta d'Iarnród (COTIF).

↓ 1371/2007/ CE

Caibidil II

Conradh iompair, faisnéis agus ticéid

Airteagal 4

Conradh iompair

Faoi réir fhorálacha na Caibidle seo, beidh tabhairt i gcrích agus comhlíonadh conartha iompair agus soláthar faisnéise agus ticéad faoi rialú ag forálacha Theideal II agus Theideal III d'Iarscríbhinn I.

↓ nua

Airteagal 5

Coinníollacha neamh-idirdhealaitheacha an chonartha iompair

Gan dochar do tharaifí sóisialta, cuirfidh gnóthais iarnróid nó díoltóirí ticéad coinníollacha conartha agus taraifí ar fáil don phobal i gcoitinne gan idirdhealú, díreach ná indíreach, ar bhonn náisiúntacht nó áit chónaithe an chustaiméara deiridh, nó ar bhonn na háite ina bhfuil an gnóthas iarnróid nó an díoltóir ticéad bunaithe laistigh den Aontas.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal ~~5~~ 6

Rothair

~~Cuirfidh gnóthais iarnróid ar chumas paisinéirí~~ Beidh paisinéirí i dteideal rothair a ~~thabhairt~~ bhreith leo ar bhord na traenach ~~ar an traen~~, ar tháille réasúnta i gcás inarb iomchuí, ~~má tá siad éasca a láimhseáil, mura gcuirfidh sé sin isteach ar an tséirbhís áirithe sin agus má cheadaíonn an rothra é sin.~~ Coinneoidh siad a rothair faoina gcúram le linn an turais agus áiritheoidh siad nach ndéanfar aon chiotáí ná damáiste do phaisinéirí eile, do threalamh soghluaisteachta, do bhagáiste ná d'oibríochtaí iarnróid. Féadfar diúltú rothair a iompar, nó srian a chur leis, ar chúiseanna sábháilteachta nó oibríochta, ar choinníoll go gcuirfidh gnóthais iarnróid, díoltóirí ticéad, tionscnóirí turas agus, i gcás inarb iomchuí, bainisteoirí stáisiúin, paisinéirí ar an eolas faoi na coinníollacha le haghaidh diúltú nó srian den sórt sin i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 454/2011.

Airteagal ~~6~~ 7

Tarscaoileadh agus leagan síos teorainneacha a eisiamh

1. Ní fhéadfar na hoibleagáidí i leith paisinéirí de bhun an Rialacháin seo a theorannú ná a tharscaoileadh, go háirithe trí mhaolú nó clásal sriantach sa chonradh iompair.
2. Féadfaidh gnóthais iarnróid coinníollacha conartha ~~cha~~ a thairiscint a bheidh níos fabhraí don phaisinéir ná na coinníollacha a leagtar síos sa Rialachán seo.

Airteagail ~~7~~ 8

Oibleagáid chun faisnéis a sholáthar maidir le scor seirbhísí iarnróid

Poibleoidh na gnóthais iarnróid nó, i gcás ~~inarb~~ ~~inarb~~ iomchuí, na húdaráis inniúla atá freagrach as conradh seirbhísí poiblí iarnróid, ~~trí mheán iomchuí~~ ar na dóigheanna is iomchuí, ⇒ lena n-áirítear faisnéis i bhformáidí inrochtana le haghaidh daoine faoi mhíchumas i

gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta a leagtar síos i dTreoir XXX⁴⁰, ⇐ cinntí maidir le scor seirbhísí iarnróid ⇒ , bíodh sé buan nó sealadach, ⇐ agus déanfar é sin roimh chur chun feidhme na gcinntí sin.

Airteagal ~~8~~ 9

Faisnéis taistil

1. ~~Gan dochar d'Airteagal 10, g~~ Gnóthais iarnróid agus díoltóirí ticéad a thairgeann conarthaí iompair thar ceann gnóthas ~~gnóthais~~ iarnróid amháin nó níos mó ~~na gnóthas iarnróid amháin~~, soláthróidh siad don phaisinéir, arna iarraidh sin dó ~~nó di~~, ar a laghad an fhaisnéis a leagtar amach in Iarscríbhinn II, Cuid I, maidir leis na turais ~~haisir~~ a bhfuil an gnóthas iarnróid lena mbaineann ag tairiscint conradh iompair ina leith. Déanfaidh díoltóirí ticéad a thairgeann conarthaí iompair ar a gcuntas féin, agus tionscnóirí turas, an fhaisnéis sin a sholáthar i gcás ina mbeidh fáil uirthi ~~uirthi~~.
2. I rith an ~~haisir~~ turais ⇒ , ag stáisiúin naisc san áireamh, ⇐ soláthróidh gnóthais iarnróid ⇒ agus, i gcás inar féidir, díoltóirí ticéad ⇐ don phaisinéir ar a laghad an fhaisnéis a leagtar amach in Iarscríbhinn II, Cuid II.
3. Soláthrófar an fhaisnéis dá dtagraítear i mír 1 agus i mír 2 san fhormaid is mó is iomchuí ⇒ lena n-áirítear teicneolaíochtaí cumarsáide atá suas chun dáta a úsáid ⇐. Tabharfar aird ar leith ~~i dtaca leis seo ar riachtanais daoine a bhfuil mallachar cloisteála agus/nó amháire ag gabháil dóibh~~ ⇒ a áirithiú go bhfuil an fhaisnéis sin inrochtana ag daoine faoi mhíchumas i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta a leagtar síos i dTreoir XXX agus i Rialachán 454/2011 ⇐.

↓ nua

4. Déanfaidh bainisteoirí stáisiúin agus bainisteoirí bonneagair sonraí fíor-ama maidir le traenacha, lena n-áirítear na traenacha a oibríonn gnóthais iarnróid eile, a chur ar fáil do ghnóthais iarnróid agus do dhíoltóirí ticéad, ar bhealach neamh-idirdhealaitheach.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal ~~9~~ 10

Ticéid, tréthicéid agus áirithintí a bheith ar fáil

⁴⁰ Treoir XXX maidir le comhfhogasú dhlíthe, rialacháin agus fhorálacha riaracháin na mBallstát maidir le ceanglais inrochtaineachta le haghaidh táirgí agus seirbhísí (an Gníomh Eorpach Inrochtaineachta) (IO L X, X.X.XXXX, lch. X).

1. Tairgfídh gnóthais iarnróid agus díoltóirí ticéad ticéid agus, i gcás ina mbeidh siad ar fáil, , tréthicéid agus áirithintí ~~i gcás ina mbeidh siad ar fáil~~. ⇒ Déanfaidh siad a ndícheall tréthicéid a chur ar fáil, lena n-áirítear tréthicéid le haghaidh turais trasna teorainneacha agus le níos mó ná gnóthas iarnróid amháin. ⇐
2. Gan dochar do mhír 3 ná do mhír 4, dáilfidh na gnóthais iarnróid ⇒ agus na díoltóirí ticéad ⇐ ticéid ar phaisinéirí trí cheann amháin ar a laghad de na díolphointí seo a leanas:
 - (a) oifigí ticéad nó ~~díolmheaisín~~ meaisíní ticéadaithe
 - (b) teileafón, an t-idirlíon nó aon ~~mheán eile de theicneolaíocht an eolais~~ teicneolaíocht faisnéise atá ar fáil go forleathan;
 - (c) ar thraenacha.

~~3. Gan dochar do mhír 4 ná do mhír 5, dáilfidh na gnóthais~~ ⇒ Féadfaidh na Ballstáit ceangal a chur ar ghnóthais ⇐ iarnróid ticéid i gcomhair seirbhísí ~~a chuirfear ar fáil~~ a sholáthraítear faoi chonarthaí seirbhíse poiblí a chur ar fáil trí ~~cheann amháin ar a laghad de na~~ ⇒ níos mó ná díolphointe ⇐ ~~díolphointí seo a leanas~~ amháin .

~~(a) oifigí ticéad nó díolmheaisín;~~

~~(b) ar thraenacha.~~

43. Tairgfídh gnóthais iarnróid an fhéidearthacht ticéid don tseirbhís lena mbaineann a fháil ar an traein, mura ndéantar an fhéidearthacht sin a theorannú nó a dhiúltú ar fhorais a bhaineann le beartas slándála nó frithchialaoise, toisc go bhfuil áirithint traenach éigeantach nó ar fhorais tráchtála ~~reasúnacha~~ reasúnta.
54. I gcás nach mbeidh oifig ticéad nó ~~díolmheaisín~~ meaisíní ticéadaithe sa stáisiún imeachta, cuirfear in iúl do na paisinéirí ag an stáisiún:
 - (a) go bhféadfar ticéid a cheannach ar an teileafón nó ar an idirlíon nó ar an traein, mar aon leis an nós imeachta do cheannach den sórt sin;
 - (b) an stáisiún iarnróid nó an áit is coengaraí a mbeidh fáil ar oifigí ticéad agus/nó ~~díolmheaisín~~ meaisíní ticéadaithe .

⇓ nua

5. I gcás nach mbeidh oifig ticéad ná meaisíní ticéadaithe inrochtana sa stáisiún imeachta, ceadófar do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe ticéid a cheannach ar bhord na traenach gan costas breise.
6. I gcás ina bhfaighidh an paisinéir ticéid ar leith don aon turas amháin lena gcuimseofar seirbhísí iarnróid a oibreoidh gnóthas iarnróid amháin nó níos mó i ndiaidh a chéile, beidh cearta an phaisinéara ar fhaisnéis, ar chúnamh, ar chúram agus ar chúiteamh coibhéiseach leis na cearta a ghabhann le tréthicéad agus cumhdófar leo an turas ina iomláine ón imeacht go dtí an ceann scríbe críochnaitheach, ach amháin má chuirtear a mhalairt in iúl go sainráite i scríbhinn

don phaisinéir. Go háirithe, cuirfear in iúl amhlaidh don phaisinéir nach mbeadh sé, dá gcaillfeadh sé nasc, i dteideal cúnamh ná cúitimh bunaithe ar fhad iomlán an turais. Is ar an ngnóthas iarnróid, ar a ghníomhaire, ar a thionscnóir turais nó ar a dhíoltóir ticéad a bheidh an dualgas cruthúnais gur soláthraíodh an fhaisnéis sin.

↓ 1371/2007/CE

Airteagal 10

Córais faisnéise agus áirithinte taistil

~~1. Chun an fhaisnéis a sholáthar agus na ticéid a eisiúint dá dtagraítear sa Rialachán seo, úsáidfidh gnóthais iarnróid agus díoltóirí ticéad an CREAH, a bhunófar de réir na nósanna imeachta dá dtagraítear san Airteagal seo.~~

~~2. Chun críocha an Rialacháin seo, cuirfear i bhfeidhm na sonraíochtaí teicniúla don idir-moibritheacht (STIanna) dá dtagraítear i dTreoir 2001/16/CE.~~

~~3. Glacfaidh an Coimisiún, ar thogra a thíolacfaidh an Ghníomhaireacht Eorpach Iarnróid (ERA), STI le haghaidh na bhfeidhmiúchán teilcamaitice do phaisinéirí tráth nach déanaí ná 3 Nollaig 2010. Éascóidh an STI soláthar na faisnéise a leagtar amach in Iarscríbhinn II agus eisiúint na dticéad arna rialú ag an Rialachán seo.~~

~~4. Cuirfidh gnóthais iarnróid a CREAH in oiriúint de réir na gecanglas arna leagan amach san STI i geomhréir le plan imscartha arna leagan amach san STI sin.~~

~~5. Faoi réir fhorálacha Threoir 95/46/CE, ní nochtfaidh aon ghnóthas iarnróid ná aon díoltóir ticéad faisnéis phearsanta maidir le háirithintí leithleacha do ghnóthais iarnróid eile agus/nó do dhíoltóirí ticéad eile.~~

CAIBIDIL III

DLITEANAS GNÓTHAS IARNRÓID I LEITH PAISINÉIRÍ AGUS A gCUID BAGÁISTE

Airteagal 11

Dliteanas i leith paisinéirí agus a gcuid bagáiste

Faoi réir fhorálacha na Caibidle seo agus gan dochar don dlí náisiúnta is infheidhme lena ndeonaítear do phaisinéirí tuilleadh cúitimh i leith damáistí, beidh dliteanas gnóthas iarnróid i leith paisinéirí agus a gcuid bagáiste faoi rialú ag Caibidil I, ag Caibidil III agus ag Caibidil IV de Theideal IV, de Theideal VI agus de Theideal VII d'Iarscríbhinn I.

Airteagal 12

Árachas agus cumhdach dliteanais i gcás bás paisinéara nó díobháil phearsanta do phaisinéir

~~1. Tuigfear go geireann an oibleagáid a leagtar amach in Airteagal 9 de Threoir 95/18/CE, a mhéid a bhaineann sí le dliteanas i leith paisinéirí, de cheanglas ar ghnóthas iarnróid Beidh árachas leordhóthanach ag gnóthas iarnróid a bheith aige , i gcomhréir le hAirteagal 22 de Threoir 2012/34/AE agus ar bhonn measúnú ar a rioscaí, nó déanfaidh sé socrúithe coibhéiseacha a dhéanamh chun a dliteanas faoin Rialachán seo a chumhdach.~~

~~2. Cuirfidh an Coimisiún faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus faoi bhráid na Comhairle tráth nach déanaí ná 3 Nollaig 2010 tuarascáil maidir le híosmhéid árachais a shoerú do ghnóthais iarnróid. Más iomchuí, gabhfaidh tograí oiriúnacha nó moltaí ar an ábhar sin leis an tuarascáil sin.~~

Airteagal 13

Réamhíocaíochtaí

1. Má mharaítear nó má ghortaítear paisinéir, déanfaidh an gnóthas iarnróid mar a thagraítear dó in Airteagal 26(5) d'Iarscríbhinn I gan mhoill, agus ar aon chuma tráth nach déanaí ná cúig lá dhéag tar éis sainaitheint éannacht an duine nádúrtha atá i dteideal cúitimh a shuíomh, na réamhíocaíochtaí sin is gá chun freastal ar riachtanais eacnamaíocha láithreacha ar bhonn comhréireach leis an damáiste a fulaíngíodh.
2. Gan dochar do mhír 1, ní lú ná EUR 21 000 in aghaidh an phaisinéara réamhíocaíocht i gcás báis.
3. Ní chiallóidh réamhíocaíocht go n-aithnítear dliteanas agus féadfar í a fhritháireamh in aghaidh aon suimeanna a íocfar ina dhiaidh sin ar bhonn an Rialacháin seo ach ní bheidh sí in-aischurtha ach amháin i gcásanna ina ndearnadh an damáiste de dheasca faillí nó locht de chuid an phaisinéara nó murab é an duine a fuair an réamhíocaíocht an duine a bhí i dteideal cúitimh.

Airteagal 14

Dlitéanas a chonspóid

Fiú amháin má chonspóideann an gnóthas iarnróid a fhreagracht as díobháil choirp a tharlaíonn do phaisinéir atá ar iompar aige, déanfaidh sé gach ~~iarracht~~ dícheall

réasúnach cúnaimh a thabhairt do phaisinéir agus cúiteamh á éileamh aige ó thríú páirtithe i leith damáiste.

CAIBIDIL IV

MOILLEANNA, NAISC A CHAILLEADHTEAR AGUS CEALUITHE

Airteagal 15

Dliteanas i leith moilleanna, i leith nasc a chailleadh~~tear~~ agus i leith cealuithe

Faoi réir fhorálacha na Caibidle seo, beidh dliteanas gnóthas iarnróid i leith moilleanna, naisc a chailleadh~~tear~~ agus cealuithe faoi rialú ag Caibidil II de Theideal IV d'Iarscríbhinn I.

↓ 137 1/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 16

Aisíocaíocht agus athródú

1. I gcás ina bhféadfar a bheith ag súil go réasúnach ⇒, tráth an imeachta nó i gcás nasc a chailleadh i rith turas le tréthicéad, ⇐ go rachaidh an mhoill ar shroicheadh an chinn scríbe chríochnaithigh faoin gconradh iompair thar 60 nóiméad, beidh rogha ag an bpaisinéir láithreach idir ☒ ceann de ☒ na nithe seo a leanas:

- (a) aisíocaíocht chostas iomlán an ticéid, ar faoi na coinníollacha céanna ar faoinar ceannaíodh é, don chuid nó do na codanna de thuras an phaisinéara nach ndearnadh agus don chuid nó do na codanna a rinneadh cheana mura bhfónann an turas a thuilleadh do phlean taistil tosaigh an phaisinéara, maille le seirbhís fillte, nuair is ábhartha, chuig an gcéad áit imeachta a luaithe is féidir. Íocfar an aisíocaíocht ar faoi choinníollacha is ionann leis na coinníollacha ar a faoina n-íoctar an cúiteamh dá dtagraítear in Airteagal 17; ~~nó~~
- (b) leanúint nó athródú, ar faoi choinníollacha iompair inchomparáide, chuig an gceann scríbe a luaithe is féidir; ~~nó~~
- (c) leanúint nó athródú, ar faoi choinníollacha iompair inchomparáide, chuig an gceann scríbe ar dháta níos déanaí de réir mar is áisiúil don phaisinéir.

↓ nua

2. Chun críocha phointe (b) de mhír 1, féadfaidh aon ghnóthas iarróid athróidú inchoimparáide a oibriú agus féadfar leas a bhaint as córacha iompair de ghrád níos airde agus as modhanna malartacha iompair nach bhféadfaidh costais bhreise ar an bpaisinéir. Déanfaidh gnóthais iarróid iarracht réasúnta naisc bhreise a sheachaint. Beidh an t-am taistil iomlán ar mhodh malartach iompair don chuid sin den turas nár críochnaíodh mar a bhí beartaithe, beidh sé inchurtha le ham taistil sceidealta an turais bhunaidh. Ní dhéanfar paisinéirí a íosghrádú chuig saoráidí iompair de ghrád níos ísle ach amháin más saoráidí den sórt sin an t-aon mhodh amháin don athróidú atá ar fáil.
3. Tabharfar soláthraithe seirbhísí athróidaithe iompair aird ar leith ar leibhéal inchoimparáide d'inrochtaineacht ar an tseirbhís mhalartach a chur ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

↓ 137 1/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 17

~~Cúiteamh i leith phraghas an ticéid~~ ☒ Pragas an ticéid a chúiteamh ☒

1. Gan an ceart chun iompair a ~~chailleadh~~ chailleadh, féadfaidh paisinéir cúiteamh i leith moilleanna a iarraidh ar an ngnóthas iarróid má bhíonn moill roimhe ~~nó roimpe~~ idir an áit imeachta agus an ceann scríbe a luaitear ~~ar an ticéad~~ ⇒ sa chonradh iompair ⇐ agus nach ndearnadh an ticéad ina leith a aisíoc i gcomhréir le hAirteagal 16. Is iad seo a leanas íosmhéideanna an chúitimh i leith moilleanna:
 - (a) 25 % de phraghas an ticéid le haghaidh moille ~~le idir nach lú ná~~ 60 nóiméad agus ~~nach mó ná~~ 119 nóiméad,
 - (b) 50 % de phraghas an ticéid le haghaidh moille ~~de~~ 120 nóiméad nó níos mó.
2. ☒ Tá feidhm ag mír 1, freisin, maidir le ☒ Féadfaidh paisinéirí a ~~mbeidh~~ bhfuil ☒ pas taistil nó ☒ ticéad séasúir acu. ☒ Má chuirtear moill orthu nó má bhaineann cealú dóibh ☒ agus a dtarlóidh moilleanna nó cealuithe arís is arís eile ~~dóibh~~ le linn thréimhse bailíochta ⇒ an phas taistil nó an ticéid séasúir, féadfaidh siad ⇐ ~~a dticéad séasúir~~ cúiteamh ☒ iomchuí ☒ a iarraidh i gcomhréir le socruithe cúitimh an ghnóthais iarróid. Sonrófar ~~sna leis na~~ socruithe sin na critéir ~~le haghaidh moille agus chun an cúiteamh a chinneadh~~ ☒ lena gcinneadh moill agus lena ríomhfar an cúiteamh ☒. ⇒ I gcás ina mbeidh moill is lú ná 60 nóiméad ann arís is arís eile le linn thréimhse bailíochta an phas taistil nó an ticéid séasúir, áireofar go carnach na moilleanna agus cúiteofar leis na paisinéirí iad i gcomhréir le socruithe cúitimh an ghnóthais iarróid. ⇐
3. Ríomhfar cúiteamh ~~ar mhoill le haghaidh moille~~ i gcoibhneas an phraghais ☒ iomlán ☒ a d'íoc an paisinéir go hiarbhír as an tseirbhís ☒ ar cuireadh moill

uirthi ~~☒ mhoillithe~~. I gcás ina mbainfidh an Conradh iompair le turas fillte, déanfar cúiteamh i leith moille don turas amach nó don turas ar ais a ríomh ar bhonn leath an phraghais a íocadh ar an ticéad. Ar an gcaoi chéanna, déanfar an cúiteamh i leith ~~☒ seirbhís ar cuireadh moill uirthi ☒ seirbhíse moillithe~~ faoi chonradh iompair d'aon chineál eile faoinar féidir céimeanna éagsúla den turas a dhéanamh ina dhiaidh sin a ríomh ~~☒~~ i gcomhréir ~~☒ ar comhréir~~ leis an bpraghas iomlán.

4. Ní chuirfear san áireamh i ríomh na tréimhse moille aon mhoill is féidir leis an ngnóthas iarnróid a léiriú a tharla lasmuigh de chríocha ~~☒~~ an Aontais ~~☒ ina bhfuil an Conradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh i bhfeidhm~~.
25. Íocfar an cúiteamh i leith phraghas an ticéid laistigh d'aon mhí amháin tar éis chur faoi bhráid na hiarrata ar chúiteamh. Féadfar an cúiteamh a íoc i bhfoirm dearbhán agus/nó seirbhísí eile má bhíonn na téarmaí solúbtha (go háirithe maidir leis an tréimhse bhailíochta agus leis an gceann scríbe). Íocfar an cúiteamh in airgead arna iarraidh sin ag an bpaisinéir.
36. Ní asbhainfear den chúiteamh i leith phraghas an ticéid costais idirbheart airgid amhail táillí, costais teileafóin ná stampaí. Féadfaidh gnóthais iarnróid íostairseach a chinneadh nach n-íocfar íocaíochtaí cúitimh faoina bhun. Ní rachaidh an tairseach sin thar EUR 4 ~~☒~~ in aghaidh an ticéid ~~☒~~.
47. Ní bheidh aon cheart chun cúitimh ag an bpaisinéir má thugtar fógra dó sula ~~gceannóidh~~ gceannóidh sé ticéad go mbeidh moill ann, ná más lú ná 60 nóiméad an mhoill ~~☒~~ a tháinig as ~~☒~~ ~~thig é~~ leanúint ~~☒~~ ar aghaidh ~~☒~~ ar sheirbhís eile nó ~~☒~~ as ~~☒~~ é athródú.

↓ nua

8. Ní bheidh iallach ar ghnóthas iarnróid cúiteamh a íoc más féidir leis a chruthú gurb é ba chúis leis an moill rí-dhrochaimsir nó mórthubaistí nádúrtha a chuirfeadh oibriú sábháilte na seirbhísí i mbaol agus nach bhféadfaí a thuar ná a chosc fiú dá ndéanfaí gach beart réasúnta.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

⇒ nua

Airteagal 18

Cúnamh

1. I gcás moille ar theacht nó ar imeacht, coinneoidh an gnóthas iarnróid, ~~☒~~ ⇒ an díoltóir ticéad ~~☒~~ nó an bainisteoir stáisiúin na paisinéirí ar an eolas maidir leis an staid ~~☒~~ , maidir leis an am imeachta measta ~~☒~~ agus maidir leis an am teachta measta ~~☒~~ agus ~~leis an am imeachta measta~~ a luaithe a bheidh an fhaisnéis sin ar fáil.

2. I gcás moille dá dtagraítear i mír 1 is mó ná 60 nóiméad, déanfar na nithe seo a leanas a thairiscint saor in aisce ~~freisin~~ do na paisinéirí ~~saor in aisce~~ freisin .
- (a) béilí agus deochanna ~~pronnach~~ ar comhréir réasúnaachta leis an tréimhse fanachta, má bhíonn siad ar fáil ar an traein nó sa stáisiún, nó más féidir iad a sholáthar go réasúnaachta ⇒ ag cur san áireamh critéir amhail an fad ón soláthróir, an t-am is gá don seachadadh agus an costas ⇐;
- (b) ~~nuair is féidir sin go táigiúil~~, óstán nó cóiríocht eile, agus iompar idir an stáisiún iarnróid agus áit na ~~an t-ionad~~ cóiríochta, i gcásanna inar gá ~~na dtiocfaidh~~ fanacht oíche amháin nó níos mó ná oíche amháin nó fanacht breise ~~chun a bheith riachtanach~~ , in áit ina bhfuil sin indéanta go fisiceach agus nuair atá sin indéanta go fisiceach .
- (c) i gcás ina go mbeidh an traein blocáilte ~~ar an iarnród~~ ar na ráillí , iompar ón traein go dtí an stáisiún iarnróid, go dtí pointe imeachta malartach nó go dtí ceann scríbe na seirbhíse, nuair atá sin indéanta go fisiceach ~~is féidir sin go táigiúil~~.
3. Mura féidir leanúint leis an tseirbhís iarnróid a thuilleadh, eagróidh na gnóthais iarnróid seirbhísí iompair malartacha do na paisinéirí a luaithe is féidir.
4. ~~Arna iarraidh sin ag an bpaisinéir~~, Deimhneoidh gnóthais iarnróid ar an ticéad ⇒ nó ar shlí eile ⇐ , ar iarratas an phaisinéara go raibh moill ar an tseirbhís iarnróid, gur chaill sí nasc nó gur cealaíodh í, de réir mar a bheidh.
5. Agus míreanna 1, ~~mír 2~~, agus mír 3 ⇒ agus 4 ⇐ á gcur i bhfeidhm aige, tabharfaidh an gnóthas iarnróid a oibríonn an tseirbhís aird ar leith ~~leithleach~~ ar riachtanais daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus daoine a bheidh á dtionlacan.

↓ nua

6. I dteannta na n-oibleagáidí atá ar ghnóthais iarnróid de bhun Airteagal 13a (3) de Threoir 2012/34/AE, áiritheoidh an bainisteoir stáisiúin ar stáisiún iarnróid a láimhseálann ar a laghad 10 000 paisinéir in aghaidh an lae ar an meán thar thréimhse bliana, áiritheoidh sé go mbeidh oibríochtaí an stáisiúin, na gnóthais iarnróid agus an bainisteoir bonneagair comhordaithe trí phlean teagmhais cuí chun ullmhú le haghaidh na féidearthachta go mbeadh mórbhriseadh seirbhíse agus moilleanna fada ann a d'fhágfadh go mbeadh líon mór paisinéirí sáinnithe sa stáisiún. Áiritheofar leis an bplean sin go dtabharfar cúnamh iomchuí agus faisnéis leordhóthanach do phaisinéirí atá sáinnithe, lena n-áirítear faisnéis i bhformáidí inrochtana i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta a leagtar síos i dTreoir XXX. Nuair a iarrfar é, cuirfidh an bainisteoir stáisiúin an plan, maille le haon leasuithe air, ar fáil don chomhlacht náisiúnta forfheidhmithe nó d'aon chomhlacht eile arna ainmniú ag an mBallstát. Déanfaidh bainisteoirí stáisiúin na stáisiún iarnróid a láimhseálann níos lú ná 10 000 paisinéir in aghaidh an lae ar an meán thar thréimhse bliana, déanfaidh siad gach dícheall réasúnach lucht úsáide an stáisiúin a

chomhordú agus chun cúnaimh agus faisnéis a thabhairt do phaisinéirí atá sáinnithe i gcásanna den sórt sin.

Airteagal 19

An ceart chun sásaimh

I gcás ina n-íocfaidh gnóthas iarnróid cúiteamh nó ina gcomhlíonfaidh sé na hoibleagáidí eile atá air i gcomhréir leis an Rialachán seo, ní fhéadfar aon fhoráil den Rialachán seo ná den dlí náisiúnta a fhorléiriú mar shrian ar cheart an ghnóthais sin cúiteamh a chostas a lorg ar aon duine, lena n-áirítear tríú páirtithe, i gcomhréir leis an dlí is infheidhme. Go háirithe ní chuirfidh an Rialachán seo srian ar aon bhealach ar cheart an ghnóthais iarnróid chun aisíocaíocht a lorg ar thríú páirtí a bhfuil Conradh aige leis agus a chuir leis an eachtra ba chionsiocard le cúiteamh nó le hoibleagáidí eile. Ní fhéadfar aon fhoráil den Rialachán seo a fhorléiriú mar shrian ar cheart an tríú páirtí, seachas paisinéir, a bhfuil Conradh ag gnóthas iarnróid leis, aisíocaíocht nó cúiteamh a lorg ar an ngnóthas iarnróid i gcomhréir leis na dlíthe ábhartha is infheidhme.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

CAIBIDIL V

DAOINE FAOI MHÍCHUMAS AGUS DAOINE A bhFUIL A SOGHLUAISTEACHT LAGHDAITHE

Airteagal ~~19~~ 20

An ceart chun iompair

1. Bunóidh gnóthais iarnróid agus bainisteoirí stáisiúin, le rannpháirtíocht ghníomhach eagraíochtaí a dhéanann ionadaíocht ar dhaoine faoi mhíchumas agus ar dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, rialacha neamh-idirdhealaitheacha rochtana chun daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe ⇒, lena n-áirítear a gcúntóirí pearsanta, ⇐ a iompar nó beidh rialacha den sórt sin i bhfeidhm acu. ⇒ Ceadófar don phaisinéir sna rialacha sin madra cúnaimh a bheith ina chuideachta i gcomhréir le haon rialacha ábhartha náisiúnta. ⇐
2. Tairgfear áirithintí agus ticéid do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe gan costas breise. Ní fhéadfaidh gnóthas iarnróid, díoltóir ticéad ná tionscnóir turas diúltú áirithint a ghlacadh ó dhuine faoi mhíchumas nó ó dhuine a bhfuil a shoghluaisteacht ~~nó a soghluaisteacht~~ laghdaithe ná diúltú ticéad a eisiúint chuige ~~nó chuige~~ ná ní fhéadfaidh gnóthas iarnróid ☒ a ☒ éileamh go dtionlacfadh duine eile an duine sin mura mbeidh dianghá leis sin chun na rialacha rochtana dá dtagraítear i mír 1 a chomhlíonadh.

Airteagal 20 21

Faisnéis le haghaidh daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe

1. nuair a iarrfar é ~~Arna iarraidh sin~~, soláthróidh bainisteoir stáisiúin, gnóthas iarnróid, díoltóir ticéad nó tionscnóir turas faisnéis do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe , lena n-áirítear faisnéis i bhformáidí inrochtana i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta a leagtar síos i Rialachán (AE) Uimh. 454/2011 agus i dTreoir XXX, maidir le hinrochtaineacht an stáisiúin agus na saoráidí gaolmhara, seirbhísí iarnróid agus maidir le coinníollacha rochtana an ~~rothra~~ rothstóic i gcomhréir leis na rialacha rochtana dá dtagraítear in Airteagal 2019(1) agus cuirfidh ~~an gnóthas iarnróid, díoltóir ticéad nó tionscnóir turas~~ sé daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe ar an eolas faoi na saoráidí a bheidh ar bord.
2. I gcás ina bhfeidhmeoidh gnóthas iarnróid, díoltóir ticéad ~~agus~~ nó tionscnóir turas an maolú dá bhforáiltear in Airteagal 2019(2), ~~arna iarraidh sin~~ nuair a iarrfar é, cuirfidh sé faisnéis i scríbhinn maidir leis na cúiseanna leis sin chuig an duine faoi mhíchumas nó chuig an duine a bhfuil a shoghluaisteacht ~~nó a soghluaisteacht~~ laghdaithe laistigh de chúig lá oibre ón dáta a dhiúltaigh sé áirithint a dhéanamh nó ticéad a eisiúint nó a d'fhorchuir sé an coinníoll go ndéanfaí an duine a thionlacan. Déanfaidh an gnóthas iarnróid, díoltóir ticéad nó tionscnóir turas iarracht réasúnta cóir iompair mhalartach a thairiscint don duine i gceist ag cur san áireamh a riachtanas inrochtaineachta.

Airteagal 21

Inrochtaineacht

~~1. Áirithicoidh gnóthais iarnróid agus bainisteoirí stáisiúin, tríd an STI do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe a chomhlíonadh, go mbeidh na stáisiúin, na hardáin, an rothra agus saoráidí eile inrochtana do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.~~

Airteagal 22

Cúnamh ag stáisiúin iarnróid

1. Tráth duine faoi mhíchumas nó duine a bhfuil a shoghluaisteacht ~~nó a~~ ~~soghluaisteacht~~ laghdaithe ~~a~~ imeacht ~~as~~ é stáisiún a bhfuil foireann ~~ar fáil~~ ag obair ann, idirthuras a dhéanamh ~~tríd ann~~ nó é a ~~shroicheadh~~ shroicheadh , tabharfaidh an bainisteoir stáisiúin nó an gnóthas iarnróid nó an dá dream cúnamh dó ~~nó di~~ saor in aisce chun go bhféadfaidh an duine sin dul ar ~~an tseirbhís~~ bhord na seirbhíse imeachta nó tuirlingt ~~den~~ ~~ón~~ tseirbhís teachta a bhfuil ticéad ceannaithe aige ~~nó aici~~ di, gan dochar do na rialacha rochtana dá dtagraítear in Airteagal 2019(1).

2. ~~Mura mbeidh foireann tionlacain ar thraein nó mura mbeidh foireann ag stáisiún, déanfaidh gnóthais iarnróid agus bainisteoirí stáisiúin gach iarracht~~ dícheall réasúnach chun go mbeidh rochtain ag daoine faoi mhíchumas nó ag daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe ar thaisteal d'iarnród.

~~2. Féadfaidh na Ballstáit a fhoráil go ndéanfar maoil ar mhír 1 i geás daoine a bheidh ag taisteal ar sheirbhísí atá faoi réir conartha seirbhíse poiblí arna dheonú i gcomhréir le dlí Comhphobail, ar choinníoll go mbeidh áiscanna nó soeruithe malartacha curtha ar fáil ag an údarás inniúil lena rathaítear leibhéal coibhéiseach nó leibhéal níos airde rochtana ar sheirbhísí iompair.~~

3. I stáisiún nach mbeidh foireann ar fáil ag obair iontu, áiritheoidh gnóthais iarnróid agus bainisteoirí stáisiúin go mbeidh faisnéis a mbeidh teacht uirthi go furasta \Rightarrow , lena n-áirítear faisnéis i bhformáidí inrochtana i gcomhréir leis na ceanglais inrochtana a leagtar síos i dTreoir XXX, \Leftarrow ar taispeánt i gcomhréir leis na rialacha rochtana dá dtagraítear in Airteagal 2019(1) maidir leis an stáisiún iarnróid is congaráí a mbeidh foireann ar fáil ag obair ann agus maidir le cúnamh a bheidh ar fáil go díreach do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

↓ nua

4. Beidh cúnamh ar fáil i stáisiúin na huaireanta uile a oibrítear na seirbhísí iarnróid.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

Airteagal 23

Cúnamh ar an traein

1. Gan dochar do na rialacha rochtana dá dtagraítear in Airteagal 2019(1), soláthróidh gnóthais iarnróid cúnamh saor in aisce ar an traein do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus le linn dó ~~nó di~~ dul ar an traein agus tuirlingt di.

2. Mura mbeidh foireann tionlacain ar thraein, déanfaidh gnóthais iarnróid iarracht réasúnta chun go mbeidh rochtain ag daoine faoi mhíchumas nó ag daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe ar thaisteal d'iarnród.

3. Chun críocha an Airteagail seo, ~~eiallóidh cúnamh~~ is éard a bheidh i gcúnamh ar bord gach iarracht ~~réasúnta~~ chun cúnamh a ~~thairseint~~ thabhairt do dhuine faoi mhíchumas nó do dhuine a bhfuil a shoghluaisteacht ~~nó a soghluaisteacht~~ laghdaithe chun go mbeidh ~~rochtain~~ rochtain ar na seirbhísí céanna ar an traein leis na paisinéirí eile, ~~mura gceadaíonn míchumas an duine nó grád na soghluaisteachta laghdaithe don duine sin~~ más rud é go bhfágann méid an mhíchumais atá ar an duine nó méid an laghdaithe ar a shoghluaisteacht nach bhfuil sé in ann rochtain ~~a bheith aige nó~~

~~aici ar na seirbhísí sin~~ ☒ a fháil ☒ go neamhspleách agus go sábháilte ☒ ar na seirbhísí sin ☒.

↓ nua

4. Beidh cúnadh ar fáil ar bord traenacha na huaireanta uile a oibrítear na seirbhísí iarnróid.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 24

Coinníollacha ~~faoi~~ ☒ ar ☒ a soláthraítear cúnadh

Comhoibreoidh gnóthais iarnróid, bainisteoirí stáisiúin, díoltóirí ticéad agus tionscnóirí turas le chéile chun cúnadh a sholáthar do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe i gcomhréir le hAirteagal ~~2022~~ agus Airteagal ~~2123~~ agus leis na pointí seo a leanas:

- (a) soláthrófar cúnadh ar choinníoll go dtabharfar fógra don ghnóthas iarnróid, don bhainisteoir stáisiúin, don díoltóir ticéad nó don tionscnóir turas ónar ceannaíodh an ticéad go mbeidh cúnadh ag teastáil, ar a laghad 48 n-uair sula mbeidh an cúnadh ag teastáil. I gcás ina gceadaítear ilturais ~~leis an~~ ☒ le ☒ ticéad ☒ nó le ticéad séasúir ☒, is leor fógra amháin ar choinníoll go ndéanfar faisnéis ~~leomhaith~~ ☒ iomchuí ☒ a sholáthar faoi am na dturas ina dhiaidh sin. ⇒ Déanfar fógra den sórt sin a chur ar aghaidh chuig na gnóthais iarnróid uile eile agus chuig na bainisteoirí stáisiúin uile eile a bhfuil baint acu le turas an duine; ⇐
- (b) glacfaidh gnóthais iarnróid, díoltóirí ticéad agus tionscnóirí turas gach beart is gá maidir le fógraí a fháil;
- (c) mura ndéanfar fógra i gcomhréir le pointe (a), déanfaidh an gnóthas iarnróid agus an bainisteoir stáisiúin gach ~~iarraicht~~ ☒ dícheall ☒ réasúnach chun cúnadh a sholáthar ionas go bhféadfaidh an duine faoi mhíchumas agus an duine a bhfuil a soghluaisteacht ~~nó a soghluaisteacht~~ laghdaithe taisteal;
- (d) gan dochar do chumhachtaí eintiteas eile maidir le limistéir atá suite lasmuigh d'áitreabh an stáisiúin iarnróid, ainmneoidh an bainisteoir stáisiúin nó aon duine eile a bheidh údaraithe pointí, laistigh den stáisiún iarnróid agus lasmuigh de, ag a bhféadfaidh daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe cur in iúl go bhfuil siad tagtha chuig an stáisiún iarnróid agus cúnadh a iarraidh más gá;
- (e) soláthrófar cúnadh ar choinníoll go mbeidh an duine faoi mhíchumas agus an duine a bhfuil a soghluaisteacht ~~nó a soghluaisteacht~~ laghdaithe i láthair ag an bpointe ainmnithe tráth arna shonrú ag an ngnóthas iarnróid nó ag an mbainisteoir stáisiúin a chuirfidh an cúnadh sin ar fáil. Ní bheidh aon am a shonrófar níos mó ná

60 nóiméad roimh an am imeachta foilsithe nó roimh an am a n-iarrfar ar na paisinéirí go léir clárú. Mura sonrúfar ☒ aon ☒ am a mbeidh ar an duine faoi mhíchumas nó an duine a bhfuil a shoghluaisteacht nó a shoghluaiseacht laghdaithe a bheith i láthair, beidh an duine i láthair ag an bpointe ainmnithe ar a laghad 30 nóiméad roimh an am imeachta foilsithe nó roimh an am a n-iarrfar ar na paisinéirí go léir clárú.

Airteagal 25

Cúiteamh i leith trealamh ☒ soghluaisteachta ☒ ghluaiseachta, nó trealamh shonraigh ☒ trealamh sonrath ☒ eile ☒ nó feistí cúnta ☒

1. Má tá ☒ I gcás inar cúis iad ☒ an gnóthas iarrróid ☒ na gnóthais iarrróid nó na bainisteoirí stáisiúin ☒ faoi dhliteanas i leith chaillteanas iomlán nó pháirt-chaillteanas ☒ le cailleadh cathaoireacha rothaí, trealamh soghluaisteachta eile nó feistí cúnta ☒ ⇒ agus madraí cúnaimh ☒ trealamh ghluaiseachta nó trealamh shonraigh eile arna n-úsáid ag daoine faoi mhíchumas ☒ agus ☒ nó ag daoine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe, ☒ nó le damáiste do na nithe sin, ☒ nó i leith damáiste a bhainfidh don trealamh sin, ní bheidh aon teorainn airgeadais infheidhme ⇒ beidh siad faoi dhliteanas i leith an chaillteanais nó an damáiste sin agus cúiteoidh siad iad ☒.

↓ nua

2. Beidh an cúiteamh dá dtagraítear i mír 1 comhionann leis an gcostas a ghabhann le hathsholáthar nó deisiú an trealamh nó na bhfeistí a cailleadh nó a ndearnadh damáiste dóibh.
3. I gcás inar gá, déanfaidh gnóthais iarrróid agus bainisteoirí stáisiúin go mear gach dícheall réasúnach chun earra ionaid a sholáthar le haghaidh trealamh sonrath agus feistí cúnta a mbeidh gnéithe teicniúla agus feidhmiúla acu atá coibhéiseach le gnéithe na n-earraí a cailleadh nó a ndearnadh damáiste dóibh. Ceadófar don duine faoi mhíchumas nó an duine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe an trealamh sealadach athsholáthair nó an fheiste shealadach athsholáthair a choinneáil go dtí go n-íocfar an cúiteamh dá dtagraítear i mír 1 agus i mír 2.

Airteagal 26

Oiliúint foirne

Déanfaidh gnóthais iarrróid agus bainisteoirí stáisiúin an méid seo a leanas:

- (a) a áirithiú gurb eol do gach ball foirne, lena n-áirítear an fhoireann sin atá fostaithe ag aon pháirtí eile feidhmithe, a sholáthróidh cúnaimh díreach do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe conas freastal ar riachtanais daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe, lena n-áirítear daoine a bhfuil mallachair meabhrach nó intleachta orthu;

- (b) oiliúint a sholáthar chun feasacht faoi riachtanais daoine faoi mhíchumas a mhéadú i measc na mball foirne uile a oibríonn ag an stáisiún agus a dhéileálann go díreach leis na daoine a bhíonn ag taisteal;
- (c) a áirithiú go bhfaighidh gach fostaí nua, tráth a n-earcófar é, oiliúint maidir le míchumas agus go bhfreastalóidh na baill foirne go tráthrialta ar chúrsaí oiliúna athnuachana.
- (d) glacadh, ar iarratas, le rannpháirtíocht fostaithe faoi mhíchumas, paisinéirí faoi mhíchumas agus paisinéirí a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, agus/nó eagraíochtaí a dhéanann ionadaíocht orthu, san oiliúint.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

CAIBIDIL VI

SLÁNDÁIL, GEARÁIN AGUS CÁLÍOCHT SEIRBHÍSE

Airteagal ~~26~~ 27

Slándáil phearsanta paisinéirí

Le comhaontú na n-údarás poiblí, déanfaidh gnóthais iarnróid, bainisteoirí bonneagair agus bainisteoirí stáisiúin bearta leordhánacha iomchuí ina réimsí freagrachta ~~faoi seach~~ féin agus déanfaidh siad iad a oiriúnú don leibhéal slándála a shaineoidh na húdaráis phoiblí chun slándáil phearsanta paisinéirí a áirithiú i stáisiúin iarnróid agus ar thraenacha agus chun ~~prícaí~~ rioscaí a bhainistiú. Comhoibreoidh siad agus malartóidh siad faisnéis faoi dhea-chleachtais maidir le gníomhartha a chosc ar dóigh dóibh meath a chur ar an leibhéal slándála.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal ~~27~~ 28

Gearáin

1. Bunóidh gach gnóthais iarnróid , díoltóir ticéad, bainisteoir stáisiúin agus bainisteoir bonneagair ar stáisiún a láimhseálann níos mó ná 10 000 paisinéir in aghaidh an lae ar an meán thar thréimhse bliana a shásra láimhseála féin le haghaidh meicníocht chun déileáil le gearáin maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí a ~~fholaítear leis an~~ chumhdaítear sa Rialachán seo . Cuirfidh ~~an~~ gnóthas iarnróid a shonraí siad a sonraí teagmhála agus a ~~dte~~ angacha oibre i bhfios go forleathan do phaisinéirí.

2. Féadfaidh paisinéirí gearán a chur faoi bhráid aon ghnóthais iarnróid ⇒, an díoltóra ticéad, an bhainisteora stáisiúin nó an bhainisteora bonneagair ⇐ lena mbaineann. ⇒ Cuirfear an gearán isteach laistigh de shé mhí den eachtra is ábhar don ghearán. ⇐ Laistigh d'aon mhí amháin ☒ den ghearán a fháil ☒, tabharfaidh an seolaí ~~an gearán~~ freagra réasúnaithe nó, i gcásanna inchosanta, tabharfaidh sé fógra don phaisinéir faoin dáta, laistigh de thréimhse nach faide ná trí mhí ⇒ ón dáta a fuarthas an gearán, ⇐ ~~ó dháta an ghearán~~ a bhféadfadh a bheith ag súil le freagra. ⇒ Coinneoidh gnóthais iarnróid, díoltóirí ticéad, bainisteoirí stáisiúin, agus bainisteoirí bonneagair na sonraí teagmhais is gá chun an gearán a mheas ar feadh dhá bhliain agus cuirfidh siad na sonraí sin ar fáil do chomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe arna iarraidh sin. ⇐

↓ nua

3. Beidh fáil ag daoine faoi mhíchumas agus ag daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe ar mhionsonraí an phróisis láimhseála gearán.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

34. Foilseoidh an gnóthas iarnróid sa tuarascáil bhliantúil dá dtagraítear in Airteagal ~~29~~ 28 líon agus catagóirí na ngearán a fuarthas, ~~na~~ na ngearáin a próiseáladh, an t-am freagartha agus ☒ aon ☒ ~~na~~ ghníomhartha ~~féideartha~~ feabhsaithe cháilíochta a rinneadh.

Airteagal ~~28~~ 29

Caighdeán cháilíochta seirbhíse

1. Déanfaidh gnóthais iarnróid ⇒ agus bainisteoirí iarnróid ⇐ caighdeán cháilíochta seirbhíse a ~~shainiú~~ ☒ leagan síos ☒ agus córas bainistíochta cháilíochta a ~~tabhairt isteach~~ ☒ chur chun feidhme ☒ chun an caighdeán seirbhíse a ~~chothabháil~~ ☒ choinneáil ☒. ~~Foilíodh~~ ☒ Cumhdóidh ☒ na caighdeán cháilíochta seirbhíse, ar a laghad, na hítimí a liostaítear in Iarscríbhinn III.
2. Déanfaidh gnóthais iarnróid ⇒ agus bainisteoirí stáisiúin ⇐ faireachán ar ~~an gearán a~~ ~~scruthóidh~~ siad ☒ a bhfeidhmíocht ☒ féin, mar a ~~bheidh le brath ar~~ ☒ léireoidh ☒ na caighdeán cháilíochta seirbhíse ☒ í ☒. Déanfaidh gnóthais iarnróid tuarascáil a fhoilsiú gach bliain ar a ~~scruthúnas~~ ☒ bhfeidhmíocht ☒ cáilíochta seirbhíse ~~chomh maith~~ ☒ maille ☒ lena dtuarascáil bhliantúil. ☒ Foilseoidh gnóthais iarnróid na tuarascálacha ar a bhfeidhmíocht cáilíochta seirbhíse ar a suíomh gréasáin ☒ ~~Foilseofar na tuarascálacha um scruthúnas cáilíochta seirbhíse ar láithreán gréasáin idirlín na ngnóthas iarnróid.~~ Ina theannta sin, beidh na tuarascálacha sin le fáil ar ~~láithreán~~ ☒ shuíomh ☒ gréasáin ~~an ERA~~ ☒ Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh ☒.

CAIBIDIL VII

FAISNÉIS AGUS ~~CUR-LEBHFEIDHM~~ FORFHEIDHMÍÚ

Airteagal ~~29~~ 30

Faisnéis do phaisinéirí faoina gcearta

1. Agus ticéid le haghaidh ~~aistir~~ turais d'iarnród á ndíol acu, cuirfidh gnóthais iarnróid, bainisteoirí stáisiúin , díoltóirí ticéad agus tionscnóirí turas paisinéirí ar an eolas faoina gcearta agus a n-oibleagáidí faoin Rialachán seo. Chun an ceanglas seo maidir le faisnéis a chomhlíonadh, is féidir le ~~gnóthais iarnróid, bainisteoirí stáisiúin agus tionscnóirí turas~~ leo úsáid a bhaint as achoimre d'fhorálacha an Rialacháin seo a ullmhóidh an Coimisiún i dteangacha oifigiúla uile ~~institiúidí~~ an Aontais ~~Eorpaigh~~ agus a chuirfear ar fáil dóibh. Ina theannta sin, soláthróidh siad fógra ar an ticéad, i bhformáid pháipéir nó i bhformáid leictreonach nó ar aon bhealach eile, lena n-áirítear fógra i bhformáidí inrochtana le haghaidh daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta a leagtar síos i dTreoir XXX. San fhógra sin, sonrúfar cá bhfuil an faisnéis sin le fáil i gcás cealú, nasc a chailleadh nó moill fhada.
2. Cuirfidh gnóthais iarnróid agus bainisteoirí stáisiúin paisinéirí ar an eolas ar mhodh iomchuí, lena n-áirítear formáidí inrochtana i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta i dTreoir XXX, ag an stáisiún agus ar an traein, maidir lena gcearta agus maidir lena n-oibleagáidí faoin Rialachán seo, agus maidir le ~~mion~~sonraí teagmhála an chomhlachta nó na gcomhlachtaí ~~a bheidh ainmnithe~~ arna n-ainmniú ag na Ballstáit de bhun Airteagal ~~30~~ 31.

Airteagal ~~30~~ 31

~~Forfheidhmíú~~ Comhlachtaí forfheidhmithe a ainmniú

1. Ainmneoidh gach Ballstát comhlacht nó comhlachtaí a bheidh freagrach as forfheidhmíú an Rialacháin seo. Glacfaidh gach comhlacht na bearta is gá chun a áirithiú go n-urramaítear cearta na bpaisinéirí.

Beidh gach comhlacht neamhspleách ó thaobh a eagrúaithe, a chinntí maoinithe, a struchtúir dhlíthiúil agus a chinnteoireachta de ar aon bhainisteoir bonneagair, ar aon chomhlacht muirearaithe nó leithroinnte nó ar aon ghnóthas iarnróid.

Cuirfidh na Ballstáit an comhlacht nó na comhlachtaí a ainmneofar i gcomhréir leis an ~~mír~~Airteagal seo chomh maith lena dhualgais nó lena ndualgais faoi seach in iúl don Choimisiún.

~~2. Féadfaidh gach paisinéir gearán a dhéanamh leis an gcomhlacht iomchuí arna ainmniú de réir mhír 1, nó le haon chomhlacht iomchuí eile arna ainmniú ag Ballstát, faoi shárú liomhnaithe ar an Rialachán seo.~~

Airteagal 32

Cúraimí forfheidhmiúcháin

1. Déanfaidh na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe faireachán grinn ar chomhlíonadh an Rialacháin seo agus déanfaidh siad na bearta is gá chun a áirithiú go n-urramófar cearta paisinéirí. Chuige sin, tabharfaidh gnóthais iarnróid, bainisteoirí stáisiúin agus bainisteoirí bonneagair na doiciméid ábhartha agus an fhaisnéis ábhartha dóibh má iarrann siad iad. Ar dhéanamh a bhfeidhmeanna dóibh, cuirfidh na comhlachtaí san áireamh an fhaisnéis arna cur faoina mbráid ag an gcomhlacht arna ainmniú faoi Airteagal 33 chun gearáin a láimhseáil, más comhlacht eile é sin. Thairis sin, is féidir leo cinneadh a dhéanamh maidir le gníomhartha forfheidhmiúcháin bunaithe ar ghearáin aonair arna gcur ar aghaidh ag an gcomhlacht sin.
2. Foilseoidh na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe staidreamh maidir lena ngníomhaíocht, lena n-áirítear staidreamh maidir le smachtbhannaí arna gcur i bhfeidhm, gach bliain, ag deireadh mhí Aibreáin den chéad bhliain féilire eile ar a dhéanaí.
3. Tabharfaidh gnóthais iarnróid a sonraí teagmhála do chomhlacht náisiúnta forfheidhmithe nó do chomhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe na mBallstát ina n-oibríonn siad.

Airteagal 33

Láimhseáil gearán ag comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe

1. Gan dochar do chearta na gcustaiméirí sásamh a lorg ar bhealach eile de bhun Threoir 2013/11/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁴¹, tar éis don phaisinéir gearán a dhéanamh, gan sásamh a fháil, leis an ngnóthas iarnróid, leis an díoltóir ticéad, leis an mbainisteoir stáisiúin nó leis an mbainisteoir bonneagair de bhun Airteagal 28, féadfaidh an paisinéir gearán a dhéanamh le comhlacht forfheidhmithe. Cuirfidh na comhlachtaí forfheidhmithe na gearánaithe ar an eolas maidir lena gceart gearán a dhéanamh le comhlachtaí um réiteach malartach díospóide chun sásamh aonair a fháil.
2. Féadfaidh aon phaisinéir gearán a dhéanamh leis an gcomhlacht náisiúnta forfheidhmithe, nó le haon chomhlacht eile arna ainmniú ag Ballstát chun na críche sin, faoi shárú líomhnaithe ar an Rialachán seo.

⁴¹ Treoir 2013/11/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Bealtaine 2013 maidir le réiteach malartach díospóide le haghaidh díospóidí tomhaltais agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2009/22/CE (IO L 165, 18.06.2013, lch. 14).

3. Admhóidh an comhlacht go bhfuarthas an gearán laistigh de dhá sheachtain den ghearán a bheith faighte aige. Mairfidh an nós imeachta lena láimhseálfar an gearán trí mhí ar a mhéad. I gcásanna casta, féadfaidh an comhlacht, faoina lánrogha féin, an tréimhse sin a shíneadh go sé mhí. I gcásanna den sórt sin, cuirfidh sé in iúl don phaisinéir na cúiseanna leis an síneadh agus an méid ama a mheastar a bheidh de dhíth chun an nós imeachta a chríochnú. Féadfaidh cásanna a mbaineann imeachtaí dlíthiúla leo, agus na cásanna sin amháin, maireachtáil níos faide ná sé mhí. I gcás inar comhlacht um réiteach malartach díospóide faoi bhrí Threoir 2013/11/AE an comhlacht, tabharfar tús áite do na teorainneacha ama a leagtar síos sa Treoir sin.

Beidh an próiseas láimhseála gearán inrochtana ag daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe.

4. Is é comhlacht náisiúnta forfheidhmithe an Bhallstáit sin a dheonaigh a cheadúnas don ghnóthas iarrróid i gceist a láimhseálfaidh gearáin paisinéirí faoi aon eachtra a bhaineann leis an ngnóthas iarrróid sin.

5. I gcás ina mbainfidh gearán le sáruithe a líomhnaítear a rinne bainisteoirí stáisiúin nó bainisteoirí bonneagair, is é comhlacht náisiúnta forfheidhmithe an Bhallstáit inar tharla an eachtra a bheidh sa chomhlacht náisiúnta forfheidhmithe.

6. I gcreat an chomhoibríthe de bhun Airteagal 34, féadfaidh comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe maolú ó mhír 4 nó ó mhír 5 i gcás ar le leas na bpaisinéirí é sin a dhéanamh ar chúiseanna cuí-réasúnaithe, go háirithe ó thaobh teanga nó áit chónaithe.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal ~~31~~ 34

☒ Malartú faisnéise agus ☒ ~~E~~comhoibriú ☒ trasteorann ☒ idir ~~ch~~omhlachtaí
☒ náisiúnta ☒ forfheidhmithe

↓ nua

1. I gcás ina mbeidh comhlachtaí éagsúla arna n-ainmniú faoi Airteagal 31 agus Airteagal 33, cuirfear sásraí tuairiscithe ar bun chun malartú faisnéise eatarthu a áirithiú, i gcomhréir le Rialachán (AE) 2016/679, chun cuidiú leis an gcomhlacht náisiúnta forfheidhmithe a chuid cúraimí maoirseachta agus forfheidhmiúcháin a dhéanamh, agus ionas gur féidir leis an gcomhlacht láimhseála gearán arna ainmniú faoi Airteagal 33 an fhaisnéis a bhailiú is gá chun gearáin aonair a scrúdú.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

2. Déanfaidh comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe ~~dá dtagraítear in Airteagal 30~~ faisnéis a mhalartú faoina gcuid oibre agus faoina bprionsabail chinnteoireachta agus faoina gcleachtas cinnteoireachta chun críche comhordaithe ~~comhordú a dhéanamh ar a bprionsabail chinnteoireachta ó cheann ceann an Chomhphobail~~. Tabharfaidh an Coimisiún tacaíocht dóibh ~~i mbun an taise seo~~ leis an tasc sin .

⇒ 3. Leanfaidh na comhlachtaí náisiúnta forfheidhmithe an nós imeachta a leagtar amach in Iarscríbhinn IV. ⇐

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

CAIBIDIL VIII

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal ~~32~~ 35

Pionóis

1. Leagfaidh na Ballstáit síos na rialacha maidir leis na pionóis a bheidh infheidhme i gcás sárúithe ar ~~forálacha~~ an Rialacháin seo agus glacfaidh siad na bearta uile is gá chun a áirithiú go gcuirfear chun feidhme iad. Beidh na pionóis dá bhforáiltear éifeachtúil, comhréireach agus athchomhairleach. Tabharfaidh na Ballstáit fógra don Choimisiún ~~faoi na rialacha agus na bearta sin faoin 3 Meitheamh 2010 agus tabharfaidh siad fógra dó láithreach~~ gan mhoill faoi aon leasú a dhéantar ina dhiaidh sin leasú a dhéanfaidh difear dóibh do na rialacha nó do na bearta sin .

⇒ 2. I gcreat an chomhoibrithe dá dtagraítear in Airteagal 34, déanfaidh an comhlacht forfheidhmithe náisiúnta atá inniúil chun críocha Airteagal 33(4) nó (5), ar iarratas ón gcomhlacht náisiúnta forfheidhmithe a bhfuil an gearán á láimhseáil aige, imscrúdú ar an sárú ar an Rialachán seo atá sainaitheanta ag an gcomhlacht sin agus, más gá, cuirfidh sé smachtbhannaí i bhfeidhm. ⇐

Airteagal ~~33~~

Iarscríbhinní

~~Na bearta a cheapfar chun cilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo a leasú trí na hIarscríbhinní a ghabhann leis, cé is moite d'Iarscríbhinn I, a chur in oiriúint, glaeфар iad i gcomhréir leis an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnserúdu agus dá dtagraítear in Airteagal 35(2).~~

Airteagal ~~34~~ 36

~~Forálacha leasaitheacha~~ ☒ Tarmligean cumhachtaí ☒

~~1. Na bearta a cheapfar chun cilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo a leasú trína fhorlíonadh, agus a mbeidh gá leo chun Airteagal 2, Airteagal 10 agus Airteagal 12 a chur chun feidhme, glaeфар iad i gcomhréir leis an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnserúdu agus dá dtagraítear in Airteagal 35(2).~~

~~2. Na bearta a cheapfar chun cilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo a leasú trí na méideanna airgeadais dá dtagraítear ann, seachas in Iarscríbhinn I, a choigeartú i bhfianaise an bhoilscithe, glaeфар iad i gcomhréir leis an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnserúdu agus dá dtagraítear in Airteagal 35(2).~~

⇒ Tabharfar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 37 chun: ⇐

⇒ (i) na méideanna airgeadais dá dtagraítear in Airteagal 13 a choigeartú i bhfianaise an bhoilscithe; ⇐

⇒ (ii) Iarscríbhinn I, Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn III a leasú chun leasuithe ar rialacha comhionanna CIV agus forbairtí teicneolaíocha sa réimse seo a chur san áireamh. ⇐

↓ nua

Airteagal 37

An tarmligean a fheidhmiú

1. Is faoi réir na gcoinníollacha a leagtar síos san Airteagal seo a thugtar an chumhacht don Choimisiún chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh.

2. Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 36 a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse cúig bliana amhail ón [dáta a dtiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm]. Déanfaidh an Coimisiún, tráth nach déanaí ná naoi mí roimh dheireadh na tréimhse cúig bliana, tuarascáil a tharraingt suas maidir le tarmligean na cumhachta. Déanfar tarmligean na cumhachta a fhadú go hintuigthe go ceann tréimhsí comhfhaid, mura rud é go gcuireann Parlaimint na

hEorpa nó an Chomhairle in aghaidh an fhadaithe sin tráth nach déanaí ná trí mhí roimh dheireadh gach tréimhse.

3. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligean na cumhachta a chúlghairm aon tráth. Déanfaidh cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh deireadh a chur le tarmligean na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Tiocfaidh sé i bhfeidhm ar an lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* nó ar dháta níos déanaí arna shonrú ann. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghníomhartha tarmligthe atá i bhfeidhm cheana.
4. Roimh dó gníomh tarmligthe a ghlacadh, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúchán le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr⁴².
5. A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra, an tráth céanna, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi.
6. Ní thiocfaidh gníomh tarmligthe a ghlactar de bhun an Airteagail seo i bhfeidhm ach amháin mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa ná ag an gComhairle laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle araon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Déanfar an tréimhse sin a fhadú dhá mhí ar thionscnamh Pharlaimint na hEorpa nó na Comhairle.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

~~Airteagal 35~~

~~An nós imeachta coiste~~

- ~~1. Tabharfaidh an Coiste arna thionscnamh le hAirteagal 11a de Threoir 91/440/CEE eúnamh don Choimisiún.~~
- ~~2. I geás ina ndéanfar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 5a(1) go (4) agus ag Airteagal 7 de Chinneadh 1999/468/CE, ag féachaint d'fhorálacha Airteagal 8 de.~~

~~Airteagal 36 38~~

~~Tuarascáil~~

Tuirisceoidh Tabharfaidh an Coimisiún, faoin 3 Nollaig 2012, tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir le cur chun feidhme an Rialacháin seo

⁴² Comhaontú Idirinstitiúideach idir Parlaimint na hEorpa, Comhairle an Aontais Eorpaigh agus an Coimisiún Eorpach maidir le Reachtóireacht Níos Fearr (IO L 123, 12.5.2016, lch. 1–14).

agus na torthaí a bheidh air, ⇒ [cúig bliana tar éis ghlacadh an Rialacháin seo] ⇐ agus go háirithe maidir leis na caighdeáin cháilíochta seirbhíse.

Beidh an tuarascáil seo ~~seo~~ sin bunaithe ar fhaisnéis a chuirfear ar fáil de bhun an Rialacháin seo agus de bhun Airteagal 10b de Threoir 91/440/CEE. Beidh ~~tegraí~~ moltaí iomchuí ag gabháil leis an tuarascáil, i gcás inar gá.

↓ nua

Airteagal 39

Aisghairm

Déantar Rialachán (CE) 1371/2007 a aisghairm.

Déanfar tagairtí don Rialachán aisghairthe a fhorléiriú mar thagairtí don Rialachán seo agus léifear iad i gcomhréir leis an tábla comhghaoil atá in Iarscríbhinn V.

↓ 1371/2007/CE (oiriúnaithe)

Airteagal ~~37~~ 40

Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm ~~24 mhí tar éis dháta~~ an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán